

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Mål och budget 2020 med flerårsplan 2021-2022

Innehållsförteckning

1	Nu blir det 2020	3
2	Kommunövergripande mål och uppdrag.....	3
2.1	I Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga	5
2.2	I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt	7
2.3	I Östersunds kommun har vi ett positivt företagsklimat och medborgarna har arbete och bostad ..	9
2.4	I Östersunds kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt livslånga lärande.	11
2.5	I Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv.	13
2.6	I Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård- och omsorg och lever ett självständigt liv...15	
2.7	I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan.....17	
2.8	I Östersund är kommunen en modern och attraktiv arbetsgivare.	19
3	God ekonomisk hushållning	21
4	Förutsättningar för budget 2020 och plan 2021-2022	22
4.1	Trendspaning	22
4.2	Samhällsekonomi.....	23
4.3	Kommunernas ekonomiska situation och förutsättningar enligt Sveriges Kommuner och Landsting	23
4.4	Östersunds kommuns befolkning.....	24
4.5	Östersunds kommuns arbetsmarknad och sysselsättning	26
4.6	Östersunds kommuns ekonomiska förutsättningar	27
4.7	Östersunds kommuns finansiella förutsättningar.....	32
5	Sammandrag driftbudget/plan 2020-2022	37
5.1	Driftbudget i sammandrag	37
5.1.1	<i>Uppdrag</i>	37
5.2	Exploateringsbudget	38
5.3	Investeringsbudget i sammandrag	38
5.3.1	<i>Större investeringsobjekt</i>	39
6	Finansiell plan 2020-2022.....	40
6.1	Resultatbudget	40
6.2	Kassaflödesbudget	41
6.3	Balansbudget.....	42
7	Kommunfullmäktiges beslut.....	43

1 Nu blir det 2020

Östersunds kommun växer snabbt, och har nu passerat 63 000 innevånare. Vi är med vår tillväxt ett lysande undantag i Norrlands inland, och därmed alltmer en utvecklingsmotor för en hel region. Men samtidigt som tillväxten är en fantastisk möjlighet att planera långsiktigt och strategiskt sätter den också vår kommuns förmåga att leverera välfärd enligt samhällskontraktet på prov.

Samma sak gäller för den demografi vi kan överblicka. Under en lång period kommer våra yngsta och våra äldsta också att vara våra flesta. Det betyder att barnomsorg, skola och äldreomsorg är helt nödvändiga områden att prioritera för Östersunds kommun under den kommande mandatperioden. Vi är idag inte tillräckligt rustade för de utmaningar vi kommer att möta, men vi har satt igång arbetet för att rusta oss.

Den budget och flerårsplan som vi nu lägger fram bygger på dessa förutsättningar. Vi måste planera för fortsatt tillväxt, prioritera våra kärnverksamheter och se till att vi har en ekonomi som uthålligt kan hantera vår tillväxt och vår roll som regional utvecklingsmotor.

Det arbetet har vi satt igång de senaste månaderna. Från och med 2020 ska Östersunds kommun tillämpa en god ekonomisk hushållning, som innebär att vi genererar de överskott som årligen behövs för att klara våra investeringar. Det innebär också att vi kontinuerligt effektiviserar vår verksamhet för att skapa resurser till kärnverksamheternas behov.

I klartext innebär också detta att kärnverksamheterna alltid kommer att gå först. De investeringar som vi planerar de kommande åren följer detta mönster. Skollokaler till våra elever, äldreboenden till våra äldre, och till det inslag av fler utövare för att hålla effektiviteten hög, och investeringsbudgeten möjlig att klara.

De politiska uppdragen inom de ekonomiska ramar vi har i Östersunds kommun följer samma linjer. Fokus på kärnverksamheterna och utöver det prioritering av de långsiktiga hållbarhetsmålen. Det handlar om vår miljö, om en jämnare tillväxt i hela kommunen, om strukturellt arbete med jämställdheten och om särskilda insatser när det gäller våra barn och tonåringars situation och då särskilt arbetet mot mental ohälsa bland unga.

Östersunds kommun har goda förutsättningar för en ljus framtid om vi kan möta utmaningarna med framtidstro och tydligt ledarskap. Budgeten för 2020 och flerårsplanen signalerar just detta.

Bosse Svensson

Kommunstyrelsens ordförande.

2 Kommunövergripande mål och uppdrag

Östersunds kommun arbetar med mål- och resultatstyrning. Det betyder att politiker styr utifrån de mål de sätter upp och de resultat som kommunens verksamheter ska uppnå. Genom att planera, följa upp och jämföra våra resultat med andra kommuner identifierar vi framgångar och utvecklingsområden för ökad kvalitet på service och tjänster till invånare och företag.

Kommunfullmäktiges kommunövergripande mål styr den kommunala verksamheten och strävar mot att skapa en gemensam riktning och förändring i hela den kommunala verksamheten.

Varje kommunövergripande mål förstärks med en politisk text och uppdrag, som kan vara för alla eller nämnd- och styrelsespecifika. För att följa kommunens utveckling mot målbilden kopplas kommunövergripande nyckeltal till varje kommunövergripande mål. I vissa fall är dessa målsatta och benämns då som indikatorer.

I budget 2020 finns åtta kommunövergripande mål:

- I Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga
- I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt
- I Östersunds kommun har vi ett positivt företagsklimat och medborgarna har arbete och bostad
- I Östersunds kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt livslånga lärande
- I Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv
- I Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård- och omsorg och lever ett självständigt liv
- I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan
- I Östersund är kommunen en modern och attraktiv arbetsgivare

2.1 I Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga

En hållbar social och ekonomisk tillväxt är en förutsättning för välfärd och behövs för att säkra människors jobb, försörjning och sociala trygghet. En hållbar ekonomi innebär att kostnaderna inte överstiger intäkterna och att kostnaderna inte överförs på kommande generationer. Nämnderna ansvarar för att verksamheten är kostnadseffektiv och håller sig inom givna ramar. I de fall underskott uppkommer ska tillräckliga åtgärder sättas in skyndsamt.

Att Östersunds kommun vilar på FN:s och Sveriges grundläggande demokratiska rättigheter är självklart. En av de stora utmaningarna är att demokratin är ifrågasatt och att medborgarna känner osäkerhet på hur man tillgodogör sig sina demokratiska rättigheter i praktiken. Därför är medborgardialoger och återkoppling de viktigaste verktygen för kommunal verksamhet för att skapa tillit.

I kommunen finns en klyvning mellan stad och land samt ett vi och dom tänkande i gränssnittet mellan kommunal verksamhet och civilsamhället; föreningar, ideella organisationer, byutvecklingsgrupper och näringsliv. Östersunds kommun ska utveckla former för att ta tillvara engagemang och att åstadkomma förändring. Det är här viktigt att utveckla de digitala verktygen och att se medborgardialogen som verktyg för insyn och delaktighet i kommunens utveckling, planering och genomförande av åtgärder.

Samhället i stort är inte jämställt, och det gäller också för Östersunds kommun. Nyckeltal visar att vi har en strukturell ojämställdhet. Ett kontinuerligt arbete måste bedrivas för jämställdhetsutveckling inom de områden där vi har störst brister och får mest effekt. För att jämställdhetsintegrera Östersunds kommun ska ett kvalitativt jämställdhetsperspektiv finnas med i beslutande processer. Det innebär att ett kritiskt förhållningssätt ska motverka stereotypa normer för kön och att kvinnor och män ska få lika möjligheter och samma tillgång till makt och resurser. Riktade insatser, och uppdaterade handlingsplaner, där behovet och effekten är som störst ska ske inom jämställdhetsområdet och då också i samverkan med civilsamhället.

Uppdrag

- Ta fram en jämställdhetsstrategi (KS)
- Slutför den påbörjade översynen och revideringen av politiska styrdokument (KS)

- Genomför insatser utifrån genomlysning av kommunens ramar och modell för ramuppräknig (KS)
- Ta fram en modell för Orts- och stadsdelsutveckling (KS)
- Tydliggör kommunens samlade viljeinriktning för strategiskt samarbete och ökad involvering från civilsamhället (KS)
- Säkerställ kommunens åtaganden i egenskap av samisk förvaltningskommun och lagefterlevnad gällande lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (KS)¹
- Revidera processerna för medborgarinflytande (KS) och implementera dem i verksamheterna (Alla)

Investeringar

Inga investeringar kopplade till detta mål.

Nyckeltal	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Källa	Kolada mått ID
Invånare totalt, antal	63 227	-	-	2018	E	N01951
Förändring i antal invånare under senaste femårsperioden, (%)	5,46	4,21	6,10	2018	E	N01958
Utrikes födda, andel (%)	9,37	15,39	17,67	2018	E	N02906
Bruttoregionalprodukt (BRP), kr/inv	396	326	437	2016	A	N03700
Ginikoefficient, index	0,354	0,372	0,385	2017	A	N00956
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	32,00	28,60	29,83	2018	A	N00943
Kvinnors medianinkomst som andel av mäns medianinkomst, andel (%)	85,58	78,92	80,11	2017	A	N00952
Kassalikviditet kommunen, (%)	66,03	117,45	101,75	2017	Ö	N03105
Årets resultat som andel av skatt & generella statsbidrag kommun, (%)	1,32	1,30	0,52	2018	Ö	N03102
Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl. LSS), andel (%)	5,17	2,99	-1,15	2017	Ö	N00097
Soliditet inklusive pensionsåtaganden, kommun, (%)	19,34	16,98	25,10	2017	Ö	N03002
Verksamhetens nettokostnader enligt resultaträkningen kommun, kr/inv	-60 402	-58 091	-55 271	2018	Ö	N03011
Självfinansieringsgrad för kommunens investeringar, andel (%)	73,99	97,43	71,31	2017	Ö	N03103
Valdeltagande i senaste kommunvalet, (%)	85,80	84,33	84,59	2018	K	N05401
Valdistrikt med lägst valdeltagande i senaste kommunalval, andel (%)	74,79	72,70	65,58	2018	A	N05831
Nöjd Inflytande-Index – Helheten	43	42,22	43,67	2018	M	U00408
Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng						

¹ Utökad ram med 1 460 tkr från budget 2020.

2.2 I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt

När Östersunds kommun får allt fler innevånare skapas nya möjligheter för ekonomisk tillväxt. Samhällsplaneringen måste utgå från att tillväxten ska fördelas jämnare över kommunen, samtidigt som sociala klyftor ska minska och hållbarheten i kedjorna mellan stad och landsbygd blir en del av tillväxten. Någon särskild landsbygdsstrategi ska inte finnas. Utvecklingen av hela kommunen ska rymmas i det nya tillväxtprogrammet.

I Östersunds kommun ska stad och land utvecklas tillsammans och i takt. Den hållbara stads- och landsbygdsutvecklingen säkerställer likvärdig tillgång till boende, kommunikationer, samhällsservice och offentliga mötesplatser så att den lokala utvecklingen av näringslivet samt byggande på landsbygden skall främjas. En fungerande fysisk, digital och intellektuell infrastruktur är en förutsättning för att hela Östersunds kommun ska fortsätta växa på ett smart och hållbart sätt.

En väsentlig del i infrastrukturen är kommunal servicenärvaro på i första hand serviceorter och servicepunkter. Det handlar också om fortsatt utbyggnad av bredband, en fungerande kollektivtrafik i hela kommunen och en fungerande infrastruktur för modern och fossilfri bilism i hela kommunen. Kommunen ska skapa fler pendlarparkeringar med laddningsstationer i anslutning till landsbygdens servicepunkter.

Vatten är en grundförutsättning för allt levande och en förutsättning för människors hälsa, en hållbar utveckling och livsmedels- och energiproduktion. Östersunds kommun ska säkerställa god vattenkvalitet och ha en trygg beredskap för en reservtåkt.

I Östersunds kommun arbetar vi med effektiv klimatanpassning för att anpassa och säkra samhällsfunktioner när klimatet förändras.

Uppdrag

- Ta fram förslag till förbättringsåtgärder för att säkerställa ett fullgott säkerhetsskydd och återskapa ett nationellt totalförsvaret ur ett kommunalt perspektiv (KS)
- Säkerställ en beredskap som gör att kommunens samhällsviktiga verksamheter kan bedrivas på ett ändamålsenligt sätt även i händelse av kris och krig (KS)
- Öka den kommunala servicenärvaron på serviceorter och servicepunkter (Alla)

- Utred möjliga insatser för att skapa en mer trygg och tillgänglig infrastruktur för både stad och landsbygd (KS)
- Utveckla en åldrandevänlig kommun inom ramen för samarbetet med WHO:s nätverk Age Friendly Cities and Communities (VoN)
- Utred möjlighet att utöka kommunens verksamhetsområde inom Vatten och Avlopp (TN)
- Utred möjligheter att säkerställa ny vattentäkt (TN)
- Utred förutsättningarna för en säker hantering av avfall och drivmedel i kommunens hamnanläggningar (KFN)
- Utred och utveckla kollektivtrafiken i hela kommunen (MSN)
- Utred och marknadsför hur kommunens pendlarparkeringar på serviceorterna kan utvecklas (MSN)

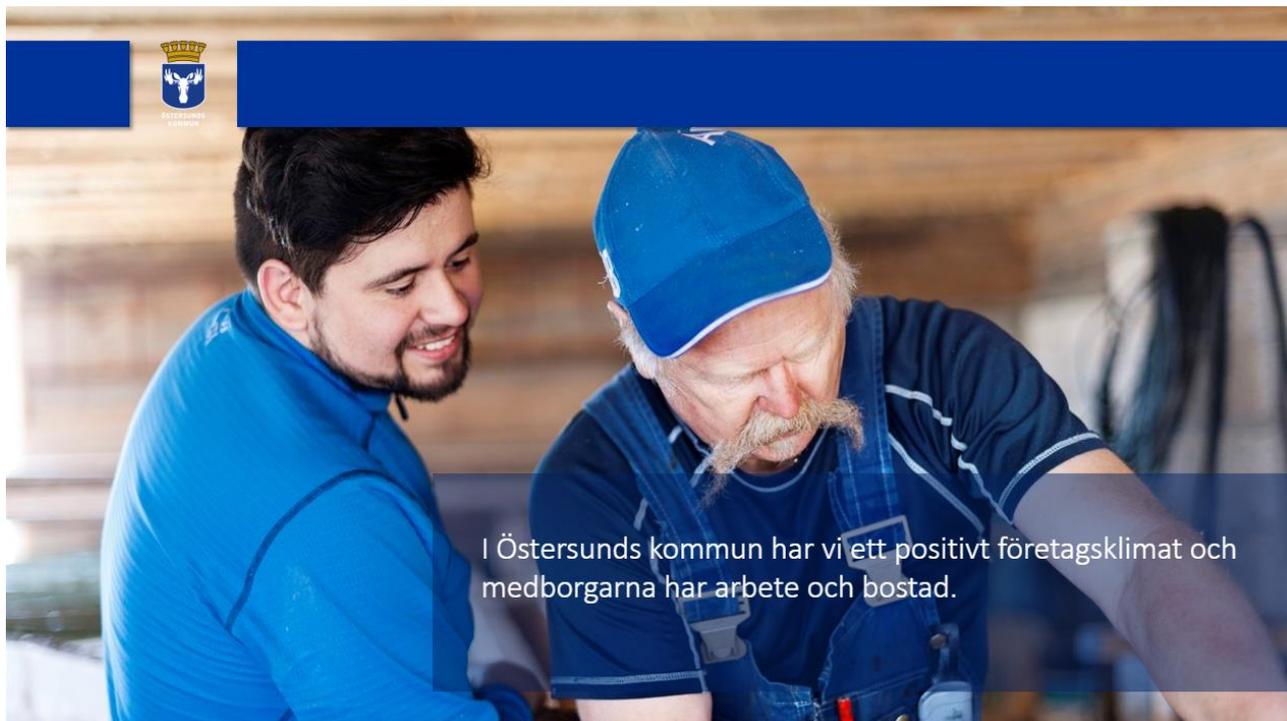
Investeringar

Cryptosporidium-utbrottet i Östersund 2010 resulterade i ett beslut om att installera membranfilter för att säkerställa kvaliteten på Östersunds kommuns vattenförsörjning. Förändrade omständigheter i säkerhetsläge, ny lagstiftning samt problem att säkra vattenleveranserna under ombyggnation har medfört att planerna nu omfattar ett nytt vattenverk där membranfilter finns med som en delinvestering. Därutöver finns stora behov av reinvesteringar både på ledningsnät och andra fastigheter inom vatten- och avloppsområdet. Investeringar inom detta område uppgår under 2020 till drygt 70 miljoner 2020.

Inom ramen för stadsmiljöavtalet kommer Östersunds kommun under 2020 att anlägga cykelvägar på Bergsgatan, Krondikesvägen samt en gång och cykelbro över storsjöstrand där egenfinansiering motsvarar cirka 35 miljoner kronor. En miljon kronor kommer att investeras på en offentlig toalett vid Surfbukten.

Nyckeltal	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Källa	Kolada mått ID
Nöjd Region-Index – Helheten	67	61,90	65,61	2018	M	U00402
Nöjd Region-Index – Rekommendation	74	66,14	71,28	2018	M	U00404
Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv	10,04	22,47	22,51	2016	A	N85047
Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom). kg/inv	1,73	3,07	2,14	2016	A	N85048
Nöjd Region-Index – Trygghet	57	58,08	58,61	2018	M	U00405
Invånare 16 - 84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	25,00	26,42	25,71	2018	A	U01413
Invånare 16 - 84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	26	22	26	2018	A	U01420
Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	1 077	862	940	2018	A	N07403
Nöjd Medborgar-Index – Räddningstjänst	78	77,00	79,00	2018	M	U07404
Elavbrott, genomsnittlig avbrottsdagar per kund (SAIDI), minuter/kund	22	118	72	2017	A	N45933
Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor på värmeverk inom det geografiska området, andel (%)	93,27	87,24	87,30	2017	A	N45929
Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	30	44	45	2017	A	N45905
Nöjd Medborgar-Index – Vatten och avlopp	76	78,00	79,00	2018	M	U07405
Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%)	83,33	72,46	78,94	2017	A	N85069
Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	24,50	35,70	36,57	2016	A	N85051
Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	8,30	14,69	15,25	2016	A	N85052
Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	88,90	96,76	94,55	2016	A	N85053
Nöjd Region-Index – Kommunikationer	65	59,83	63,00	2018	M	U45400
Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	90,50	62,58	82,40	2017	A	N07418
Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	80,97	70,61	82,65	2018	A	N07900
Nöjd Medborgar-Index – Gator och vägar	57	54,00	57,00	2018	M	U07400
Nöjd Medborgar-Index – Gång och cykelvägar	59	54,69	57,17	2018	M	U07401
Handläggningstid (median) från inkommen ansökan till beslut för bygglov, antal dgr						
Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person						

2.3 I Östersunds kommun har vi ett positivt företagsklimat och medborgarna har arbete och bostad

Välfärdens resurser genereras ur ett välmående företagsklimat som skapar utrymme för entreprenörer och växande företag, och därmed för jobb och skatteintäkter. Plats att växa är en del av Östersunds varumärkesplattform vilket också är en bra beskrivning på kommunens politiska syn på företagsklimatet. Det ska finnas plats att växa för entreprenörer, idéer och företag. Utgångspunkten för kommunens tillväxtprogram ska därför vara att skapa högre i tak för innovation, entreprenörskap och att förenkla för befintliga företag att utvecklas och växa i hela kommunen. Kommunen ska också vara att se som en kompetent utvecklingspartner i ett snabbt föränderligt näringsliv. Näringslivet bör uppfatta kommunen, dess politiker och tjänstemän som möjliggörare för fortsatt utveckling av företagen. Som myndighet och tillståndsgivare bör kommunen alltid pröva ett ja innan man säger nej, och principen att företag ska ha en dörr in till kommunen ska hela tiden utvecklas och förbättras.

Tjänster och digitala lösningar är avståndsberoende och viktiga i sammanhanget. Testbäddar och innovationsupphandlingar är andra verktyg, där kommunen kan vara partner och initiativtagare. Besöksnäring, friluftsliv och den lokala matproduktionen är också viktiga framtidsbranscher. Därför ska kommunen öka andelen lokala livsmedel som används i kommunens matproduktion och underlätta för logistik och samordnad varudistribution i hela kommunen.

Fördelningen mellan män och kvinnor som driver företag är inte jämlik. Östersund kommun ska vara bästa kommunen i landet för kvinnor att driva företag i.

Länets näringsliv bärs upp av mindre företag och kommunen ska vid upphandlingar alltid lägga sig vinn om att dela upp större projekt i mindre delar, så att även mindre företag kan vara med och lägga anbud.

Östersunds kommun vill också fortsatt planera och exploatera för att ge bättre förutsättningar för företagen som ska utveckla vår stadskärna. Förhoppningsvis blir Östersund Årets Stadskärna under 2019 även om detta bara är ett redskap för att kommunen ska vara en del i ett partnerskap mellan destinationsbolag, handel, fastighetsägare och kommun i ett kontinuerligt utvecklingsarbete i Östersunds stadskärna.

Östersunds kommun ska även sikta på att bli landets bästa landsbygdskommun. Kommunen ska därför planera för fler och mer blandat byggande i tätorterna på landsbygden. Kommunen ska även bidra till ökad tillgång på mark i olika prisklasser och lägen för företag som behöver växa eller önskar etablera sig i Östersunds kommun.

Integration är en viktig del av kommunens verksamhet vilket innebär stöd men även kravställande från samhället. Att hänvisa människor och speciellt nyanlända till ett passivt bidragsberoende är förödande både för samhället och de enskilda som lätt hamnar i ett utanförskap. Kommunen ska därför fortsätta utveckla hållbara integrationsfrämjande insatser.

Uppdrag

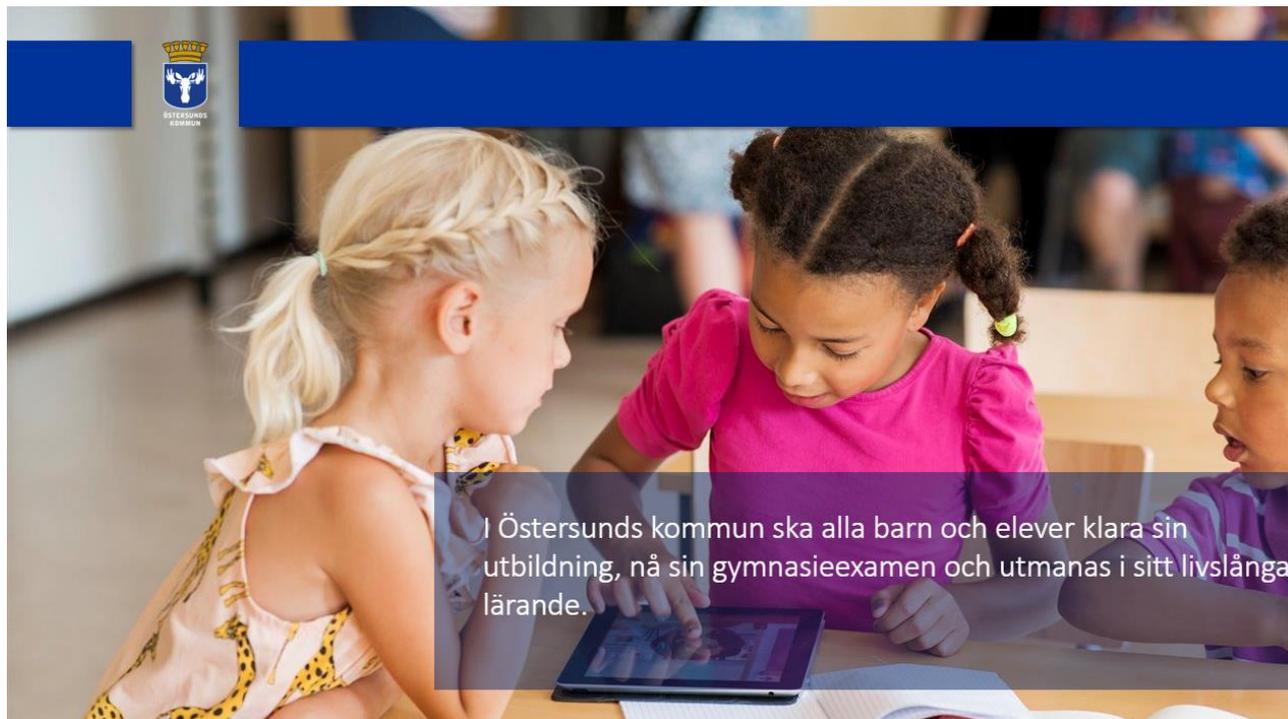
- Främja den lokala näringslivsutvecklingen genom att dela upp fler upphandlingar i mindre delar (KS)
- Utred hur miljökrav ska formuleras i upphandlingar för att både uppfylla kommunens miljömål och möjliggöra för fler och mindre entreprenörer att lämna anbud (KS)
- Utveckla dialogen och processen med företagare kopplat till myndighetsutövning (KS, MSN, SAN)
- Utveckla samarbetet mellan destinationsbolag, handel, fastighetsägare och kommun när det gäller Östersunds stadskärna (KS)
- Genomför insatser som bidrar till att öka andelen kvinnor som är företagare (KS)
- Ta fram en bostadsförsörjningsstrategi (KS)
- Samordna insatser för att förkorta personers väg till arbetsmarknaden (SAN)
- Samordna insatser för att främja arbetet med kommunens och näringslivets kompetensförsörjningsbehov (KS)
- Genomför integrationsfrämjande insatser utifrån Kommunövergripande satsningar för integration (KS, SAN, KFN, BUN, VON)

Investeringar

Kommunen arbetar kontinuerligt för att säkerställa tillgång på mark för kommande behov vid nybyggnation. Under 2020 kommer 5 miljoner att investeras på mindre markförvärv.

Nyckeltal	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Källa	Kolada mått ID
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) – Totalt, NKI	75,72	72,89	71,59	2018	K	U07451
Nöjd Region-Index – Kommersiellt utbud	75	62,93	70,44	2018	M	U00403
Nöjd Region-Index – Bostäder	53	53,11	53,50	2018	M	U07406
Färdigställda bostäder i flerfamiljshus under året, antal/1000 inv	5,03	1,82	3,62	2017	E	N07906
Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1000 inv	1,65	1,25	1,35	2017	E	N07905
Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	10,68	17,71	15,76	2017	A	N07907
Nöjd Region-Index – Arbetsmöjligheter	65	58,31	62,22	2018	M	U40400
Förvärsarbetande invånare 20 – 64 år, andel av befolkning, (%)	81,83	80,09	80,44	2017	K	N00914
Demografisk försörjningskvot	0,78	0,87	0,78	2018	A	N00927
Arbetslöshet 16 – 24 år i kommunen, andel (%) av registerbaserad arbetskraft	7,22	10,13	8,36	2019	E	N00983
Arbetslöshet 16 – 64 år i kommunen, andel (%) av registerbaserad arbetskraft	5,81	7,37	7,21	2019	E	N00988
Långtidsarbetslöshet 25 - 64 år, andel (%) av bef.	2,58	3,50	3,59	2019	A	N00955
Invånare 17 - 24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	8,46	10,17	8,48	2016	A	N02906
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%)	45,26	37,02	37,09	2018	K	U40455
Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel (%)	50,59	36,79	42,33	2017	K	N00973

2.4 I Östersunds kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt livslånga lärande.

Utbildning ger makt att hitta sin väg i livet, oavsett hur starten såg ut och kunskap är även grunden för demokrati. Att skapa och vidmakthålla en framgångsrik skola och förskola är ett av Östersunds kommuns prioriterade kärnuppdrag där utbildning och lärande ska utgå från evidens och beprövad erfarenhet.

I Östersunds kommun är det övergripande målet att följa skolverkets riktlinjer ”alla barn och ungdomar skall, oberoende av hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i det offentliga skolväsendet. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan skall gestalta och förmedla”. För att nå dessa mål arbetar kommunen med tydlig målstyrning som är grunden för resursfördelningen.

Varje elev ges rätt stöd för att klara av kunskapsmålen, med rätt att få stöd och hjälp på den nivå de själva befinner sig på. Förskola och skola ska ha kunskaper och resurser för att möta elever med särskilda behov. I Östersunds kommun ska inte bakgrundsfaktorer som bostadsort och föräldrars utbildningsnivå vara avgörande för elevernas studieresultat. I Östersunds kommun kompenseras skolan för olika förutsättningar och bakgrund, som bostadsområde och sociala förhållanden, vilket är en förutsättning för ett jämlikt samhälle.

Alla Östersunds skolor ska vara framgångsrika och präglas av en stimulerande lärmiljö med struktur, ordning, studiero, trygghet och fokus på kunskap. Kommunen arbetar strategiskt och systematiskt mot kränkningar och mobbning där Elevhälsan bidrar till att den psykiska hälsan ökar. Skolenheterna ska följa stadielinjeringarna som anges i lagstiftningen. I skolor med stora utmaningar ska de för uppdraget bäst lämpade rektorerna och lärarna finnas placerade.

I Östersunds kommun ska alla föräldrar ges möjlighet att ta ställning till olika skolor och göra ett aktivt skolval. Alla skolor ska vara med och ta emot nyanlända och asylsökande. Valfriheten och det fria skolvalet är viktig del i Östersunds utbildningskvalitet liksom byskolorna. Utbildningen ska ge barn och elever förutsättningar att minst nå kraven för godkända kunskapsmål och nå gymnasieexamen.

Det ska ges möjligheter för omskolning senare i livet, detta för att tillgodose individens, arbetsmarknadens och samhällets krav på ökad kompetens.

Uppdrag

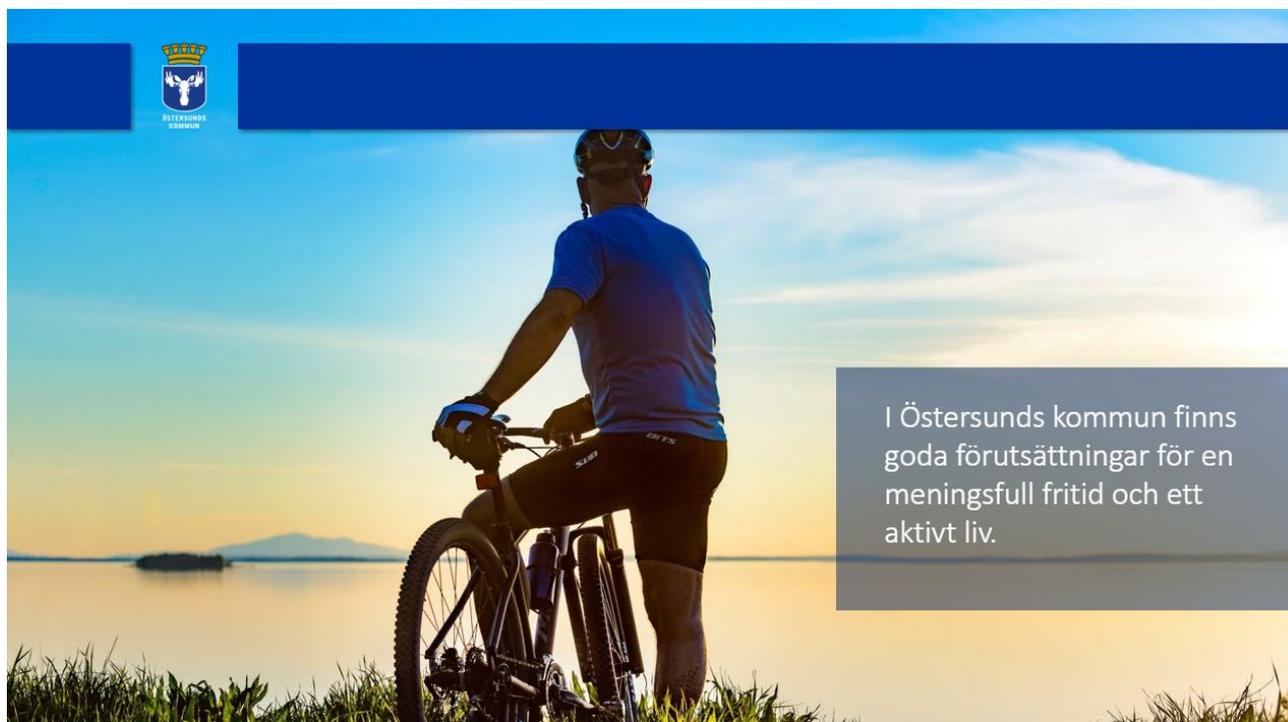
- Skapa ett hållbart styrsystem för barn- och utbildningsnämndens verksamhet innefattande samtliga ansvarsnivåer (KS)
- Genomför insatser som bidrar till att öka likvärdigheten mellan skolor och förskolor i Östersunds kommun (BUN)
- Ta fram en handlingsplan för att utveckla användandet av digitala verktyg i förskola och skola (BUN)
- Genomför främjande och förebyggande insatser kring psykisk ohälsa på skolor och förskolor hos barn och ungdomar (BUN, SAN)
- Ta fram en handlingsplan för anpassade lärmiljöer för elever med neuropsykiatriska sjukdomar funktionsnedsättningar och funktionshinder (BUN)
- Stadieindela kommunens skolor enligt läroplanen senast hösten 2020 (BUN)
- Inför obligatoriskt skolval för alla (BUN)
- Ta fram en handlingsplan för utveckling av skolenheter utanför stadskärnan (BUN)
- Genomför insatser för att öka andelen behöriga till gymnasiet för familjehemsplacerade barn (BUN)
- Genomför insatser för att förbättra övergången mellan grundskolan och gymnasieskolan (BUN)

Investeringar

2020 års investeringsbudget innehåller omfattande investeringar inom skolområdet. Under hösten 2020 kommer internationella engelska skolan att etablera verksamhet i Östersund och inför detta kommer kommunen att rusta upp lokaler för totalt 100 60 miljoner kronor varav 80 40 miljoner belastar 2020 års investeringsbudget. Utöver denna satsning kommer lokalinvesteringar att göras för att samordna grundsärskolan. Övriga investeringar inom skolverksamheten kommer att göras med drygt 65 miljoner kronor.

Nyckeltal	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Källa	Kolada mått ID
Nöjd Region-Index – Utbildningsmöjligheter	72	61,16	69,56	2018	M	U00406
Invånare 25 – 64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	44,49	32,81	42,19	2017	E	N01982
Nöjd Medborgar-Index – Förskolan	65	64	64	2018	M	U11400
Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn (%)	67,17	61,76	57,08	2018	K	U11401
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal	5,2	5,1	5,2	2018	K	N11102
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	155 197	147 445	146 250	2017	K	N11008
Nettokostnadsavvikelse förskola inkl. öppen förskola, (%)	14,42	2,61	1,11	2017	Ö	N11024
Nöjd Medborgar-Index – Grundskolan	62	59	60	2018	M	U15400
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)	73,30	70,84	72,33	2018	K	N15452
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%)	88,10	87,75	88,94	2018	K	N15485
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	82,70	81,89	83,24	2018	K	N15436
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	85,57	83,96	85,87	2018	A	N15428
Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, andel (%)	68,41	66,73	69,95	2018	K	N15535
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)	82,66	80,94	83,41	2018	K	N15533
Kostnad grundskola F-9 hemkommun, kr/elev	98 592	110 117	100 969	2017	K	N15027
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, (%)	-1,23	2,97	-2,25	2017	Ö	N15001
Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola, kommunala skolor, andel (%)	65,97	69,23	72,75	2018	E	N15814
Nettokostnadsavvikelse fritidshem inkl. öppen fritidsverksamhet, (%)	0,80	2,39	-3,83	2017	Ö	N13020
Nöjd Medborgar-Index – Gymnasieskola	65	59	63	2018	M	U17400
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	75,31	65,30	68,92	2018	K	N17467
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel	75,37	71,77	72,41	2018	A	N17461
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	106 601	129 278	116 006	2017	K	N17005
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola, (%)	0,64	3,59	-2,92	2017	Ö	N17001
Elever på SFI som klarat högsta kurs på studievägen av nybörjare två år tidigare, andel (%)	56,75	46,57	47,07	2017	E	N18409
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)						
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)						
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-20 år						
Elever på SFI som klarat minst två kurser av nybörjare två år tidigare, andel (%)						

2.5 I Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv.

Ett rikt och tillgängligt kulturutbud skapar en känsla av gemenskap i en växande kommun. Det är i mötet med andra människor vi lär oss att förstå varandra och omvärlden.

En kulturstrategi är under framtagande där befintlig kultur, framtida kreativa uttryck, kreativa och kulturella näringars behov, samt bibliotekens och kulturskolornas nya roller kommer att beaktas. Östersund ska vara en stad där kulturella upplevelser är ständigt närvarande och där gatubilden inbjuder till aktiviteter. Kulturstrategin ska ha som utgångspunkt att kommunen och övriga samhällsaktörer gemensamt ska främja kulturella initiativ både på landsbygden och i staden.

Östersund har under lång tid haft profilen av friluftsstad, med goda förutsättningar för idrott och friluftsliv. Utvecklingen av idrott och friluftsliv ska lyftas in i arbetet med aktualiserad översiktsplan och det nya tillväxtprogrammet. Särskild tonvikt ska då läggas vid ett perspektiv på hela kommunen.

Mer arbete bör läggas på att främja spontanidrottsplatser och samverka för att behålla grönytor för både friluftsliv och rekreation. Nyligen framtagen rapport om anläggningsutveckling är en del av underlaget för kommande prioriteringar. Särskilt fokus de kommande åren ska ligga på jämställdhet och tillgänglighet. Viktigt när resurserna fördelas är att bryta den ojämlika behandlingen mellan könen när det gäller villkoren för att utöva idrott i Östersunds kommun.

Östersunds kommun ska också fortsatt arbeta med målet att vara värd för stora idrotts- och kulturevenemang såsom Storsjöcupen och Storsjöyran.

Uppdrag

- Revidera och anpassa de styrmedel kommunen har för att öka jämställdheten inom föreningslivet (KFN, SAN, VON, KS)

- Revidera processen för stora evenemang (KS)
- Utveckla kommunens kultur- och fritidsverksamheter så att de når fler målgrupper (KFN, VON, SAN, BUN)
- Utveckla samverkansformer kring näridrottsplatser och spontanidrottsytor internt i kommunorganisationen och med civilsamhället (KFN)
- Synliggör kommunens turistmål och möjligheter till friluftsliv (KFN)

Investeringar

Reinvesteringar inom kultur och fritidsområdet kommer att göras med drygt 5 miljoner kronor. 5 miljoner investeras på Lits slalombacke.

Indikator	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Källa	Kolada mått ID
Nöjd Region-Index – Fritidsaktiviteter	69	60,91	66,78	2018	M	U09408
Nöjd Medborgar-Index – Kultur	67	62,08	66,89	2018	M	U09401
Kostnad kulturverksamhet, kr/inv	1 109	1 235	1 253	2017	E	N09102
Kostnad fritidsverksamhet, kr/inv	2 758	1 690	1 962	2017	E	N09100
Öppethållande huvudbiblioteket, timmar/vecka	62	53	62	2017	K	N09808
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7 – 20 år	37,05	29,13	36,89	2017	K	U09800
- Varav kvinnor	31	28	30	2017	E	U09800
- Varav män	43	40	43	2017	E	U09800
Nöjd Medborgar-Index – Idrotts- och motionsanläggningar	65	60,59	63,44	2018	M	U09406
Antal gästnätter	460 409	-	-	2018	E	Eget
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal invånare 7–20 år						
Elever som deltar i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7–15 år (%)						

2.6 I Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård- och omsorg och lever ett självständigt liv.

Östersunds innevånare ska ha möjlighet till ett självständigt liv. Stöd, vård och omsorg ska ha god kvalitet och så långt det är möjligt utformas utifrån individens behov och förutsättningar. Tidiga och förebyggande insatser prioriteras och moderna hjälpmedel och digitalisering användas för att öka upplevelsen av frihet, tillgänglighet och rådighet över den egna vardagen. Utsatta grupper ska prioriteras och skyddet för utsatta barn stärkas. Den oroande ökningen av orosanmälningar gällande barn bör ges särskild uppmärksamhet, också barn ska vara trygga i Östersunds kommun. En tilltagande psykisk ohälsa bland ungdomar behöver aktiva långsiktiga insatser och samarbetet med regionen behöver vara stabilt.

Östersunds kommun ska ha en äldreomsorg som ska kännetecknas av värdighet, kvalitet och tillgänglighet. Det gynnas av många olika utförare - för kvalitetsutveckling och valfrihet – och kommunen välkomnar privata, kooperativa och ideella vårdgivare. Kommunen är alltid ytterst ansvarig för vården och omsorgen, oavsett vem som utför tjänsten. Kravet på ökade valmöjligheter i hela kommunen gör att LOV måste utvidgas och till sin omfattning måste öka från dagens 25% (2019).

Östersund behöver flera äldreboenden (säbo) med olika boendeformer, som byggs, ägs och drivs av olika aktörer. De ska finnas på fler platser i kommunen, och Östersunds kommun ska sträva efter samverkan med grannkommunerna för att skapa bästa möjliga lösningar. Allt fler äldre innebär en omsorg där allt fler är dementa. Kommunen måste sträva efter att skapa demensboenden där specialiserad personal ger omvårdnad till personer som fått en demensdiagnos.

Kommunen ska också utveckla utbudet av bostäder för äldre genom att verka för fler seniorbostäder med gemensamhetslokaler och moderna servicehus i Lit och Brunflo. En förutsättning för det är att Östersunds kommun har en grundläggande positiv inställning till att ha en mångfald av utövare även i den skattefinansierade verksamheten.

Maten måste ses som en del av en trygg och väl fungerande omsorg. Kommunen ska fortsätta utveckla köken på särskilda boenden med målet att all mat ska lagas på plats. Rätten till egna val och ett självständigt liv ska i Östersund sträcka sig till lukten av matlagning där man bor.

- Utveckla fler möjligheter att välja olika utförare av vård och omsorg i hela kommunen (VON)
- Säkerställ myndighetsutövningen vad gäller orosanmälningar och barnavårdsutredningar (SAN)²
- Säkerställ myndighetsutövning gällande ensamkommande barn (SAN)³
- Utveckla samarbetet mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SAN)⁴
- Verka för fler seniorbostäder med gemensamhetslokaler och moderna servicehus i Lit och Brunflo (MSN, KS)
- Utred förutsättningar för att utforma särskilda demensavdelningar vid kommunens särskilda boenden (VON)
- Utred möjligheten att fortsätta utveckla kök på särskilda boenden så att maten lagas på plats (VON)
- Öka möjligheterna för äldre och personer med funktionsnedsättning att leva självständiga liv med stöd av digitala hjälpmedel (VON)
- Säkerställ en trygg och effektiv hantering av myndighetsutövningen vid överförmyndaren (ÖFN)

Investeringar

På kommunens SoL- och LSS-bostäder investeras 16,8 miljoner kronor för att säkerställa gällande brandskyddsregler (VoN, TN). 12 miljoner investeras i nytt SoL-boende och 3 miljoner i nya LSS-boenden.

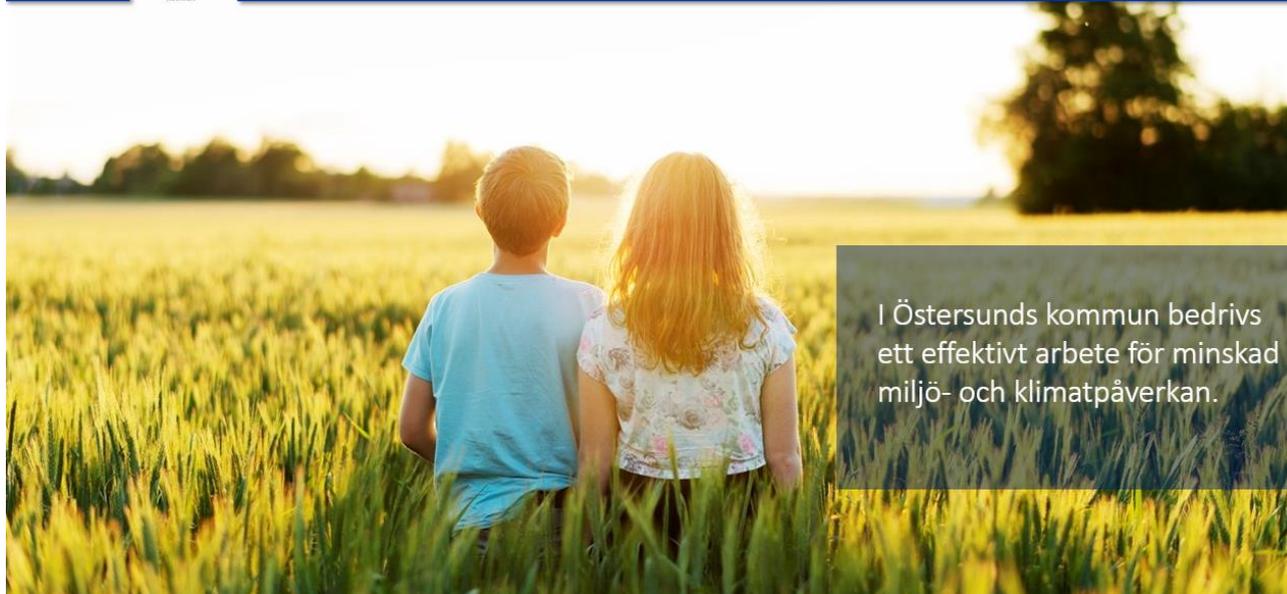
Nyckeltal	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Källa	Kolada mått ID
Medellivslängd kvinnor, år	83,78	83,82	84,27	2018	A	N00925
Medellivslängd män, år	80,58	80,19	80,84	2018	A	N00923
Ohälsotal, dagar	28	28	24	2018	E	N00957
Care Need Index (CNI), index	0,97	1,01	1,04	2017	E	N00992
Invånare med fetma, andel (%)	13,00	17,25	15,04	2018	A	U01411
Långtidssjukskrivna med psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, andel (%)	47,17	46,70	49,53	2017	A	N78411
Antibiotikaförsäljning kommun, recept/1000 inv	230,25	285,54	280,32	2018	A	N00404
Nöjd Medborgar-Index – Stöd för utsatta personer	51	50	51	2018	M	U30400
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - förbättrad situation, andel (%)	77,92	75,68	77,66	2018	K	U30453
Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv	4 745	4 049	4 014	2017	K	N30101
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	27,79	8,84	-2,16	2017	Ö	N30001
Invånare 0 – 19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	6,50	9,18	7,91	2017	A	N02904
Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)	72	79,08	80,23	2018	K	U31462
Väntetid i antal dagar från ansökan till beslut om försörjningsstöd, medelvärde	4	15,43	12,32	2018	K	U31402
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	0,75	0,91	1,03	2017	A	N31816
Nöjd Medborgar-Index – Äldreomsorg	48	52	50	2018	M	U20400
Kostnad äldreomsorg, kr/inv 80+	244 400	243 986	232 412	2017	K	N20048
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	0,88	2,39	0,54	2017	Ö	N20900
Fallskador bland personer 65+, 3-års, antal/100 000 inv	3 882	3 129	3 426	2017	A	U20462
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	87	90,56	87,50	2018	K	U21468
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	16	15,10	14,92	2018	K	U21401
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	75	82,14	80,97	2018	K	U23471
Kvalitetsaspekter särskilt boende äldreomsorg, andel (%) av maxpoäng	63,08	68,80	71,01	2018	K	U23432
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	66	52,54	50,32	2018	K	U23401
Kvalitetsaspekter LSS grupp- och serviceboende, andel (%) av maxpoäng	84	83,18	79,70	2018	K	U28423
Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enl. LSS § 9.9, medelvärde	253	150,08	157,29	2018	K	U28418
Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl SFB, kr/inv	11 886	6 473	7 229	2017	K	N25018
Brukarbedömning gruppboende LSS – brukaren trivs alltid hemma, andel						

² Utökad ram med 2 400 tkr från budget 2020

³ Finansieras i budget 2020 med 1 800 tkr från integrationsmedel

⁴ Utökad engångsram med 300 tkr i budget 2020

2.7 I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan.

I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan.

Östersunds kommun har bra förutsättningar för att agera och öka effekterna inom miljö- och klimatarbetet, något som är nödvändigt för att vi ska nå målen i Agenda 2030. Östersunds kommun ska tillsammans med näringsliv, universitet och fristående organisationer främja klimatsmart innovation. Kommunen ska även fortsätta utveckla kommunkoncernens förmåga att ställa klimatsmarta och miljömässiga krav vid all upphandling. Östersunds kommun ska vara fossilfritt år 2030.

Östersunds kommun ska vara ett föredöme inom smart och effektivt miljö- och klimatarbete. Kommunen ska underlätta för medborgare och företagare att agera hållbart genom en hög kunskaps- och servicenivå. Kommunen ska möjliggöra för samtliga intressentgrupper att ta hållbara beslut och underlätta för en miljöpositiv omställning. Genom innovativt arbete, ny teknik och bred kompetens inom alla verksamheter kan behoven mötas av ett mer cirkulärt och medvetet agerande i vår tillväxtkommun. Riskbedömning av miljöeffekter ska beaktas i olika verksamheters beslut.

Östersunds kommuns fastigheter är energieffektiva, har god miljöprestanda och drivs av grön el. I Östersunds kommun kännetecknas även av en ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall. Möjligheter till ett hållbart resande ska finnas för medborgare, företagare, besökare och anställda. För att möta behovet av elektrifiering behöver laddinfrastruktur utökas inom hela kommunen i takt med omställningen till fossilfria transporter.

I Östersunds kommun ska samtliga av kommunkoncernen ägda fastigheter, där så är möjligt, ha solceller på sina tak år 2030.

Genom att öka graden av cirkulär upphandling möjliggör kommunen högre återvinningsgrad, minskad konsumtion, mer närproducerade och ekologiska varor samt minskade avfallsmängder. Återvinningsgraden av sopor ska öka genom bla etablering av fler miljö/ återvinningsstationer i kommunen, och test av funktionsupphandlingar för återvinning.

Uppdrag

- Minska de fossila koldioxidutsläppen (Alla)
- Minska energiförbrukningen i kommunens fastigheter och anläggningar (TN, KFN, KS)

- Utred förutsättningar för solceller på samtliga av kommunkoncernen ägda byggnader samt kostnad för genomförande (TN)
- Öka andelen närproducerade varor och tjänster (KS)
- Genomför insatser för att sanera förorenade markområden (KS)
- Öka materialåtervinning i kommunens organisation (Alla)
- Utred och genomför åtgärder för ökad återanvändning och återvinning av byggvaror och inventarier (TN)
- Minska geografiska kommunens totala avfallsmängder (TN)
- Utred hur kommunen på bästa sätt tar initiativ och är drivande i att ta hand om matavfallet som resurs (TN)
- Testa funktionsupphandling för insamling av avfall (TN)
- Utred förutsättningar för etablering av fastighetsnära återvinningsstationer (TN)
- Sprid information som stöd för medborgare och verksamhetsutövare för att underlätta klimatsmarta val (MSN)
- Medverka i pilotprojekt / utvecklingsprojekt, ex självkörande fordon och testarena för elflyg och drönare (MSN)⁵

Investeringar

Investeringar med en positiv miljöpåverkan kommer under 2020 att göras med cirka 55 miljoner där fordon och anläggningsmaskiner står för 17 miljoner. Här finns medel avsatta för bland annat solcellsanläggningar, cykelprogram, fler eldrivna busslinjer och vissa trafikåtgärder för att minska miljöbelastningen.

Indikatorer	Målvärden
Fossila koldioxidutsläpp jämfört 2010	Minska med 100 % till 2030
Energiförbrukning jämfört 2010	Minska med 20 % till 2030
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	Öka och uppgå till minst 60 % år 2028

Nyckeltal	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Källa	Kolada mått ID
Nöjd Medborgar-Index – Miljöarbete	61	55,84	59,72	2018	M	U07402
Fossila koldioxidutsläpp jämfört 2010	-42%	-	-	2017	E	Eget
Utsläpp till luft av växthusgaser, ton CO ₂ -ekv/inv	3,08	6,94	6,80	2016	A	N00401
Miljöbilar av personbilar och lätta lastbilar enl MFS, % (geografiska kommunen)	71,3	35,03	47,31	2018	K	U00437
Miljöbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området, (%)	11,42	13,22	15,36	2018	A	N07400
Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	703	772	693	2017	A	U07917
Energiförbrukning jämfört 2010	-19%	-	-	2017	E	Eget
Nöjd Medborgar-Index – Renhållning och sophämtning	68	66,28	67,67	2018	M	U07403
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	44	39,6	42,64	2017	K	U07414
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	30	29,22	31,93	2017	K	U07514
Insamlat hushållsavfall kommun, kg/person	458	514,88	489,21	2017	E	U07801
Ekologiskt odlad åkermark, andel (%)	43,32	20,60	19,01	2018	A	N00403
Skyddad natur totalt, andel (%)	1,47	6,43	7,10	2018	A	N85054

⁵ Utökad engångsram med 250 tkr i budget 2020

2.8 I Östersund är kommunen en modern och attraktiv arbetsgivare.

Tillgången på välutbildad personal är en nyckelfråga för att Östersunds kommun ska klara kommande demografiska utmaningar. För att säkra den framtida kompetensförsörjningen ska därför kommunen aktivt och strategiskt arbeta med att vara en god och attraktiv arbetsgivare. Detta gäller såväl vid avslut som vid marknadsföring, rekrytering, introduktion och utveckling.

Medarbetarna ska känna sig nöjda med sin arbetssituation och uppleva att de har ett stimulerande arbete med goda möjligheter till utveckling och delaktighet. Detta leder enligt forskning också till minskad sjukfrånvaro vilket är något som ska eftersträvas. Ledarskapet och medarbetarskapet i organisationen ska vara tydligt såväl i ansvar som utvecklingsmöjligheter. I Östersunds kommun ska ledarskap och medarbetarskap präglas av kärnvärdena engagerat, utvecklande och omtänksamhet.

En annan nyckelfråga vad gäller framtida kompetensförsörjning är att integrationen fortsätter att utvecklas och leder till en fungerande, snabb integrationskedja med fokus på att nyanlända snabbt ska komma i arbete och lära sig språket. Kommunen ska som länets största arbetsgivare ta sin del av de praktikplatser som behövs, men också utöka samarbetet med näringsliv och civilsamhälle, bland annat med IOP-lösningar (Ideellt Offentligt Partnerskap) för att fortsätta ligga i topp när det gäller att få nyanlända i arbete och/eller i utbildning.

Östersunds kommun ska arbeta långsiktigt och strategiskt med jämställdhet och mångfaldsfrågor, detta för att riva osynliga hinder som konfirmerar icke jämställda strukturer. Östersunds kommun ska jobba systematiskt för att öka andelen kvinnor i mansdominerade samt andelen män i kvinnodominerade yrkeskategorier.

För att vara en attraktiv arbetsgivare krävs att de interna stödprocesserna såsom exempelvis, lokalförsörjning och digitalisering, är väl fungerande så kärnverksamheterna får de förutsättningar som krävs för att hålla hög kvalitet och effektivitet mot våra medborgare. Den arbetsgivare som inte kan lämna goda förutsättningar i dessa frågor kommer troligen i framtiden få svårigheter att rekrytera.

Uppdrag

- Utred möjligheterna att utjämna eventuella löneskillnader mellan könen (KS)
- Ta fram en modell med arbetsfördelning mellan olika yrkesgrupper som ett led till att nyttja kompetens och resurser effektivt (KS)

- Skapa ett systematiskt arbetssätt för löpande medarbetar- och ledarskapsutveckling (KS)
- Genomför åtgärder för att minska sjukfrånvaron (Alla)
- Genomför insatser för att öka upplevelsen av kommunen som attraktiv arbetsgivare och skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv (Alla)
- Öka andelen kvinnor i mansdominerade samt andelen män i kvinnodominerade yrkeskategorier (KS)
- Utveckla och effektivisera det kommunövergripande arbetet med upphandlings- och inköpsfrågor (KS)
- Utred internt kundcenter som en väg in för alla kommunens interna ärenden (KS)
- Genomför kommunövergripande satsningar på digitalisering (KS)⁶
- Implementera e-arkiv (KS)⁷
- Skapa en funktion för inskanning av material (KS)⁸
- Anpassa kommunens digitala service i enlighet med EU:s webbtillgänglighetsdirektiv (KS)⁹

Investeringar

Cirka 25 miljoner kronor investeras i interna IT-satsningar varav centralt ägda datorer, mobiltelefoner och skrivare står för 17 miljoner kronor.

Nyckeltal	Senaste värde och trend	Värden jmf riket	Värden jmf k-grupp	Senaste värde (år)	Källa	Kolada mått ID
Årsarbetare, totalt kommunalt anställda, antal	5 088	-	-	2018	E	N00098
Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)	69,11	63,39	69,48	2018	A	N00209
Arbetad tid utförd av tillsvidareanställda månadsavlönade, kommun, andel (%)	77	82	84	2018	K	N00203
Anställda utrikes födda, kommun, balanstal	0,94	0,83	0,83	2017	E	U00217
Kvinnors medianinkomst som andel av mäns medianinkomst, kommunalt anställda, andel (%)	105,46	99,91	100,32	2018	A	N00953
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	76,39	78,55	78,12	2018	E	U00200
Sjukfrånvaro kommunalt anställda	6,9	6,61	6,77	2018	E	U00090
Nöjd Medborgar-Index – helheten	59	56,46	59,72	2018	M	U00401
Nöjd Medborgar-Index – bemötande, tillgänglighet	58	56,94	56,83	2018	M	U00400
Andel som får svar på e-post inom en dag, (%)	98	80,29	85,85	2018	K	U00442
Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, (%)	39	53,04	45,16	2018	K	U00413
Gott bemötande vid kontakt med kommun, andel av maxpoäng	94	85,05	87,08	2018	K	U00486

⁶ Utökad ram med 2 400 tkr från budget 2020

⁷ Utökad engångsram med 500 tkr i budget 2020

⁸ Utökad ram med 300 tkr från budget 2020

⁹ Utökad engångsram med 90 tkr i budget 2020

3 God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt och verksamhetsperspektiv. När det gäller verksamhetsperspektivet handlar det om att kommunens verksamhet bedrivs på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt där det finns ett samband mellan resurser, prestationer, resultat och effekter som går att följa upp. God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv innebär bland annat att varje generation måste bära sina egna kostnader för den konsumtion som den nyttjar.

Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning och en Riktlinje för God Ekonomisk Hushållning beslutades 2018-12-17.

Följande riktvärden ligger till grund för bedömning av god ekonomisk hushållning i Östersunds kommun:

- Det årliga resultatet ska i genomsnitt uppgå till minst 2 % av skatteintäkter, utjämnings- och statsbidrag.
- Soliditeten (anger kommunens långsiktiga betalningsförmåga) ska årligen uppgå till 38 % eller högre.
- Nettoinvesteringarna ska uppgå till högst 10 % av skatteintäkter, utjämnings- och generella statsbidrag.
- Kostnad för underhåll av kommunens egna fastigheter ska årligen uppgå till minst 106 kr/kvm och år. Planerat underhåll ska motsvara som minst 98 kr/kvm och akut som högst 8 kr/kvm.
- Nettokostnadsavvikelse ska vara högst +/- 5 % per verksamhetsområde efter hänsyn till politisk ambitionsnivå.
- Högst 10 % av KKIK-måtten (kommunens kvalitet i korthet) efter hänsyn till politisk ambitionsnivå ska vara röda.

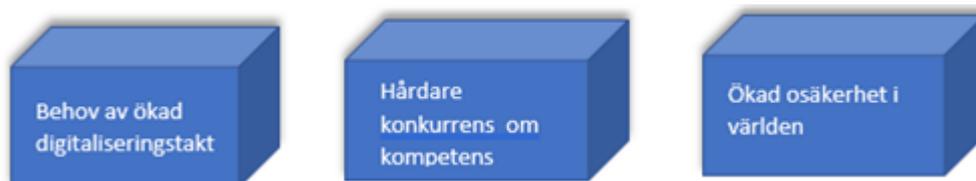
Det finns ingen klar gräns på vad som är god ekonomisk hushållning, däremot finns många mått som kan gradera bättre eller sämre finansiell situation samt verksamhetsmått som kan visa på bättre och sämre verksamhetsområden. Ovanstående mått är vägledande vid bedömning om god ekonomisk hushållning för Östersunds kommun. Utifrån dessa görs en analys som leder fram till en sammanvägd bedömning.

4 Förutsättningar för budget 2020 och plan 2021–2022

4.1 Trendspaning

Inför budget 2020 fick samtliga förvaltningar i Östersunds kommun i uppdrag att utifrån de trender som SKL identifierat i sitt material *Vägval för framtiden 3* göra en analys och bedömning på hur dessa trender påverkar Östersunds kommun. Tre trender bedömdes ha större påverkan på kommunens verksamhet än övriga trender.

Behovet av en ökad digitaliseringstakt för att kunna möta såväl interna krav på effektiviseringar som förväntningar från kommunens medborgare är stort. Till detta finns en säkerhetsrisk kopplad som måste beaktas i form av ökad känslighet för intrång och andra digitala störningar. Digitalisering ställer krav på att verksamheternas dokument hanteras på ett likartat sätt samt att verksamheternas processer är identifierade. För att möjliggöra en ökad takt på digitalisering måste därför ett högre fokus läggas på kommunens dokumentations- och processkartläggningsarbete. Svårigheten att rekrytera medarbetare med rätt kompetens och erfarenhet antas komma öka framgent. Att Östersunds kommun ses som en attraktiv arbetsgivare är av yttersta vikt i detta sammanhang, både inför kommande rekryteringsarbete men även för att förvalta och behålla befintlig arbetskraft.

Klimatförändringar och behov av klimatanpassningar oroar såväl som den ökade osäkerheten vad gäller rikets säkerhet. Förebyggande arbete för att klara en eventuell isolering är viktigt. Medborgarnas krav på välfärdstjänster ökar och individuella insatser efterfrågas i allt högre grad. Det är av största vikt att en god kommunikation förs med medborgare i viktiga frågor innan beslut tas så möjligheter och svårigheter synliggörs och hanteras på ett transparent sätt.

Polarisering med ökade ekonomiska klyftor och utanförskap med kriminalitet som följd är en trend som ökat starkt i hela Sverige sedan 80-talet. Det finns tydliga tecken på att trenden även nått Östersund där bland annat kostnader för klotter, skadegörelse och vandalisering har ökat. Östersunds kommun har under de senaste åren haft en stadigt växande befolkning vilket är en trend som ser ut att fortsätta. Bostadsbyggandet har inte har följt i samma takt som befolkningsökningen vilket har lett till bostadsbrist och höga marknadshyror vilka exkluderar vissa grupper i vårt samhälle. Detta leder till behov av hyressubventioner inom vård och omsorg och en ökad trångboddhet hos grupper som i övrigt inte har sociala problem. Efterfrågan på nya detaljplaner och bygglov är konstant högt och Östersundshem ser en stor efterfrågan på de lägenheter som står till buds. Östersundshem ska enligt ägardirektiv från Östersunds kommun producera 150 nya lägenheter per år och därutöver finns privata aktörer. Det statliga investeringsstödet togs bort 2018 vilket påverkar de ekonomiska förutsättningarna och därmed troligen

även intresset för framtida nybyggnationer.

Minskad tillit för det demokratiska systemet är en nationell trend och tecken finns på att även förtroendet minskar i Östersund. För att bibehålla förtroendet för demokratin är det av största vikt att Östersunds kommun syns, lyssnar in och bemöter medborgare såväl i sociala medier som i andra sammanhang.

4.2 Samhällsekonomi

Samhällsekonomin enligt Konjunkturläget [1]

Den starka svenska konjunkturen börjar nu mattas av. BNP-tillväxten i Sverige bedöms falla till låga 1,4 procent både 2019 och 2020, från 2,4 procent 2018. I SKL:s prognos är det dock inte nettoexporten som är huvudförklaringen till den låga svenska BNP-tillväxten 2019 och 2020, utan en svag inhemsk efterfrågetillväxt. Sjunkande bostadsinvesteringar, samt en svag utveckling för övriga investering inom näringslivet är det som framförallt står för dämpningen.

Den globala tillväxten väntas växla ner 2019 och 2020 och prognosen för i år visar den lägsta globala BNP-tillväxten sedan 2009. Utvecklingen i Europa och Kina bedöms bidra till detta, vilket sänker utsikter för svensk exportmarknad, men sjunkande BNP-tillväxt förväntas även i USA. Svaghetstecknen för global handel och industrikonjunktur är i nuläget påtagliga. På flera håll syns dämpade tillväxtutsikter, inte minst beräknas endast en blygsam BNP-ökning i Tyskland i år, vilket får stor betydelse för den europeiska ekonomin.

Skatteunderlagstillväxten fortsätter att avta i år. Den främsta orsaken är att sysselsättningen ökar långsammare än tidigare. Utvecklingen på arbetsmarknaden i slutet av 2018 blev dock starkare än SKL tidigare beräknat. Det innebär att 2019 startade på en högre sysselsättningsnivå och bidrar till en ljusare syn på sysselsättningen den närmaste tiden jämfört med tidigare bedömningar.

Skatteunderlagsprognosen för nästa år innebär att den svenska samhällsekonomin i stort befinner sig i ett hyfsat starkt konjunkturläge. Bedömningen är att Sverige når lågkonjunktur mot slutet av 2020. Detta innebär en svagare sysselsättningsutveckling och en minskning av arbetade timmar som följd. Effekten på skatteunderlaget motverkas av att lönehöjningarna blir lite större liksom vissa sociala ersättningar samtidigt som grundavdragen endast ökar svagt. Skatteunderlagstillväxten bedöms svag 2020 och 2021, men ökar igen år 2022.

[1] Fritt ur SKR:s ekonomirapport från maj och oktober 2019

4.3 Kommunernas ekonomiska situation och förutsättningar enligt Sveriges Kommuner och Regioner

Hårdare tider för kommuner och regioner

Den 13 maj 2019 presenterade Sveriges Kommuner och landsting en ekonomirapport, som belyser kommunernas ekonomiska situation och förutsättningar samt förväntad samhällsekonomisk utveckling.

Kommunernas ekonomiska resultat för 2018 landade på totalt cirka 15 miljarder kronor. Det är ett sämre resultat än 2017 då kommunsektorns samlade resultat uppgick till ca 26,5 miljarder kronor. Resultaten varierar stort mellan kommunerna. Det är över 200 kommuner som redovisade överskott samtidigt som 72 kommuner redovisade underskott. Det är en dryg tredjedel av kommunerna som klarade ett resultat som motsvarar SKL:s mått för god ekonomisk hushållning, som motsvarar 2 procent som andel av skatter och statsbidrag. Det finns flera skäl till resultatförsvagningen. Skatteintäkterna ökar inte i samma takt som tidigare samtidigt som nettokostnaderna fortsätter att öka. I många kommuner beror det till stor del på att verksamhetsintäkterna faller jämfört med 2018. Resultaten för verksamheten är egentligen negativt i 38 % av kommunerna. Det innebär att många har klarat sin ekonomi endast tack vare ett positivt finansnetto.

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Östersunds kommun har under 2018 arbetat med ett effektiviserings- och besparingsprojekt på 105 mnkr som har givit effekt. För Östersunds del har resultaten de senaste 5 åren uppgått till i genomsnitt 2,0 procent av skatter och bidrag och för 2018 var överskottet 1,3% (1,8 %, 2017).

Som en följd av att äldre och unga ökar snabbt så gör också investeringarna det i bland annat skolor och äldreboenden. För kommunsektorn ligger investeringsnivån på över 100 miljarder kronor år 2018, vilket är dubbelt så högt som för tio år sedan. Ett ytterligare skäl till det stora investeringstrycket är också att fastighetsbeståndet och infrastrukturen är sliten och måste byggas om. Den höga investeringsnivån gör att sektorns skulder ökar med mer än 50 miljarder under 2018.

Östersunds kommun har under de senaste åren uppvisat en stabil ekonomi. Den avtagande konjunkturen kommer att påverka Östersunds kommuns intäkter och kostnader. Förutom det är kommunen på väg in i en period av mycket stora investeringar. Tidigare har kommunen kunnat egenfinansiera investeringarna genom sitt kassaflöde. De kommande årens investeringar uppgår till så höga nivåer att en kompletterande finansiering måste till.

Staten och kommunsektorn måste samarbeta

Det finns idag en tämligen samstämmig bild av de utmaningar - demografiska, ekonomiska och rekryteringsmässiga - som kommuner och regioner står inför. Regeringen behöver tillsammans med kommuner och regioner hitta en gemensam syn på vad som krävs för att klara dessa utmaningar. För att hantera utmaningarna är det helt nödvändigt enligt SKL att sektorn får långsiktiga planeringsförutsättningar utan ökad detaljstyrning och utan korta riktade statsbidrag. Även staten måste hjälpa till att ta ansvar för att välfärden ska kunna fungera effektivt. Detta sker bäst genom en bred överenskommelse mellan regeringen och kommunsektorn om långsiktiga lösningar, som ger lugn och stabilitet i välfärden.

Förebyggande arbete är en strategi för effektivisering

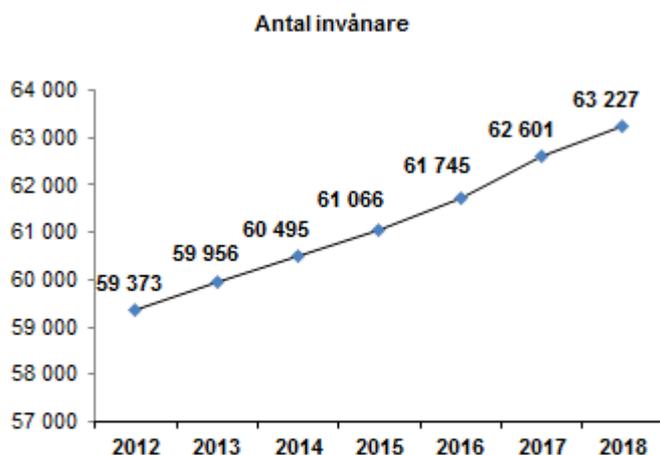
Kommande år ser SKL stora kostnadsökningar för välfärden. Detta kommer att skapa ett hårt tryck på kommunernas och regionernas ekonomi, med risk för stora besparingar och eventuella skattehöjningar. Därför lyfter SKL digitaliseringens möjligheter och att arbetslivet behöver förlängas om kommunsektorn ska klara kommande årens utmaningar.

4.4 Östersunds kommuns befolkning

Vår kommun - Demografi

Den sista december 2013 noterades den högsta befolkningssiffran, 59 956, i kommunen sedan 1995. Ytterligare ökningarna skedde åren därpå och kommunen passerade 2016 62 000-nivån, vid årsskiftet 2017 var invånarantalet 62 601, en ökning med ca 1,4 %.

Vanligtvis uppvisar det tredje kvartalet varje år en positiv utveckling av invånarsiffran, till följd av nytillkomna studenter vid Mittuniversitetet. Men kommunen växer nu även med fler inflyttare, den 31 december 2018 uppgick invånarantalet till 63 227.

Den nu aktuella befolkningsmålsättningen, när det gäller skatteintäkter, är 64 523 invånare år 2020, 65 065 år 2021 och 65 753 år 2022, dvs en genomsnittlig ökning om ca 574 invånare per år.

Folkmängdens förändring är summan av ut- och inflyttning, antal födda och antalet döda. Om antalet inflyttade är större än antalet utflyttade har vi en "nettoinflyttning" och om antalet födda är större än antalet avlidna har vi ett "födelseöverskott". År 2018 hade kommunen ett födelseöverskott på 95 personer och en nettoinflyttning på 531 personer.

Hur påverkar demografiska förändringar verksamheten?

Antalet barn i förskoleåldrarna väntas sjunka något jämfört med tidigare framtagna prognoser i början av perioden för att sedan öka igen. När det gäller ungdomar i grundskoleåldrarna ökar antalet något i början av perioden för att sedan minska i slutet av perioden, medan antalet ungdomar i gymnasieåldrarna ökar något. Detta innebär ett ökat tryck på resurser till framförallt grundskolan och gymnasieskolan.

Kostnadsutjämnningen förväntas utvecklas positivt i takt med ökad befolkning för att möta dessa kostnader.

Antalet äldre väntas också öka något jämfört med tidigare prognoser under hela perioden. Behovet av

vårdinsatser ökar framförallt när antalet personer i den äldsta vårdgruppen 85 år och äldre ökar, vilket väntas ske under och efter denna planperiod. Även här förväntas kostnadsutjämnningen möta dessa kostnader. Genom de så kallade demografiska beräkningarna justeras budgetramarna till Barn- och utbildningsnämnden och Kommunstyrelsen för gymnasieskolan utifrån ändrade elevantal samt till Vård- och omsorgsnämnden för ökande antal äldre.

4.5 Östersunds kommuns arbetsmarknad och sysselsättning

Arbetsmarknad o sysselsättning

Sysselsättning [1]

Sysselsättningen i Östersunds kommun har ökat sedan andra halvan av 1990-talet. Enligt senast tillgängliga statistik uppgick antalet sysselsättningstillfällen till 35 017 år 2017, en ökning med 795 mot året innan.

Förvärvsfrekvens, dvs andel förvärvsarbetande i arbetsför ålder i kommunen, uppgår (2017) till 81,8 %, vilket är en högre andel än i riket, men ungefär lika som länet i övrigt. Samma förhållande gäller både för kvinnor respektive män i jämförelse med riket. Totalt för kommunen ökade förvärvsfrekvensen 2017 mot föregående år.

Näringslivsstruktur [1]

Den offentliga sektorns andel av kommunens arbetsmarknad (dagbefolkningen) är 39,5 % (2017). Inom kommunen har den offentliga sektorns andel ökat något det senaste året.

Den högsta andelen sysselsatta finns inom "Vård och omsorg". Därutöver är näringsgrenarna "Företagstjänster" samt "Civila myndigheter och försvaret" de största i kommunen.

2016 nyetablerades 437 företag. Totalt uppgick antalet företag i kommunen 7 658 vilket är en ökning mot året innan.

Arbetskraftspendling [1]

Kommunen har en arbetskraftsinpendling på 7 117 personer. Utpendlarna är 3 684 dvs en netto-inpendling till Östersund på 3 433 personer (2017). Trenden är att pendlandet ökar men nettoinpendlingen ligger kvar på ungefär samma nivå.

Arbetsmarknad – arbetslöshet

I mars 2019 var 1723 personer (5,5 %) i åldrarna 16–64 år i Östersund öppet arbetslösa eller i arbetsmarknadsprogram. Det är en minskning mot samma tid förra året med 0,6 %. En successivt svag minskning av arbetslösheten kan skönjas sedan 2011. Den totala arbetslösheten för riket är 6,9 % och för länet 6,0 %. Östersund ligger därmed under dessa siffror.

235 personer har en subventionerad tillfällig anställning via kommunens arbetsmarknadsenhet. Utan denna insats skulle personerna sannolikt vara arbetssökande och arbetslösheten skulle uppgå till 6,5 %.

Även ungdomsarbetslösheten minskar. I mars 2019 var 255 (6,8 %) ungdomar 16–24 år i Östersund öppet arbetslösa eller i arbetsmarknadsprogram, en minskning med 0,9 % jämfört med 2018. Den totala ungdomsarbetslösheten för riket är 8,2 % och för länet 8,0 %. Östersund ligger även här lägre än riket och länet.

71 ungdomar hade en tillfällig ungdomsanställning i mars. Utan insatsen skulle de sannolikt räknas in i arbetslöshetsciffrorna som då skulle vara 8,7 %.

Näringslivsutveckling – möjligheter till tillväxt, november 2018

Styrdokumentet för arbetet med näringslivsutveckling i Östersunds kommun är primärt Tillväxtplanen och Översiktsplanen. Tillväxtplanens övergripande målsättningar strävar efter Mer innevånare, Mer jobb och Mer bostäder. Målsättningarna ska uppnås genom ett systematiskt arbete som involverar kommunens alla

intressenter. För att nå målsättningarna krävs det prioriterade insatser inom olika områden. Dessa prioriteringar kallas för tillväxtfaktorer. För att skapa hållbar tillväxt behöver vi tillsammans arbeta med välkomnande, kreativitet, företagsamhet, kunskap, omtanke, kultur och attraktiva boenden.

Områdena nedan prioriteras primärt när det gäller Område tillväxts arbete med näringslivsutveckling 2018

- Kompetensförsörjning
- Insatser för befintliga företag och statliga verksamheter
- Företagsetableringar
- Landsbygdsutveckling
- Möjliggöra exploatering när det gäller mark, lokaler och bostäder

Kommunen ser en positiv utveckling av näringslivet i Östersund under 2018, Sverige befinner sig i en högkonjunktur och de mycket stora offentliga och privata investeringar som görs och kommer att göras i Östersunds har naturligtvis en positiv inverkan på näringslivet ett antal år framåt. Intresset för fysiska investeringar i Östersund är fortsatt stort när det gäller tex bostäder, kontors-, handels-, och industrilokaler men det finns även en stor vilja att nyinvestera, utvidga och starta nya verksamheter i kommunen. Detta gäller från både lokala, regionala och nationella intressenter. Målen i tillväxtplanen uppfylls med råge 2018 och inför årsskiftet 2019 ses samma starka tillväxt även om signaler för en avmattning av högkonjunkturen kan skönjas.

Under hösten 2018 slutfördes halvtidsutvärderingen av tillväxtplanen samt uppstart av att förbereda processen för framtagandet av ett nytt Tillväxtprogram som ska ta vid 2020. De kommande årens stora utmaning när det gäller tillväxt och näringslivsutveckling är kompetensförsörjning oavsett bransch eller sektor, därför kommer det att vara extra fokus på dessa frågor 2019 och framåt. 2018 har en ”Flytt mönster-rapport” tagits fram som underlag för framtida insatser för ökad inflyttning och kompetensförsörjning till kommunens företag. Två projekt har också inletts under 2018 för att på ett konkret sätt jobba med att matcha kompetenser till kommunens företag.

Östersunds kommun arbetar kontinuerligt med att skapa förutsättningar för attraktiva boenden och efterfrågan på bostäder ökar i snabb takt i kommunen. Detta avspeglas på mängden och storleken på exploateringsprojekt i kommunen de kommande åren. Kommunen har ett viktigt ansvar att i samverkan med näringslivet och andra organisationer löpande utveckla det lokala företagsklimatet för en hållbar tillväxt i Östersunds kommun.

[1] Uppgifter för 2018 finns tillgängliga i slutet av november 2019

4.6 Östersunds kommuns ekonomiska förutsättningar

Skatteintäkter

Skatteintäkterna är kommunens största finansieringskälla. Dess förändring beror i första hand på skatteunderlagets utveckling. De viktigaste faktorerna är sysselsättnings- respektive löneutvecklingen. Även av regeringen beslutade regelförändringar, t ex ändrade grundavdrag, påverkar skatteunderlaget. Effekten av sådana förändringar ska kompenseras genom justeringar i kommunernas statsbidrag i enlighet med den sk finansieringsprincipen. En grundförutsättning är konjunkturutveckling och tillväxt.

I kommunens skatteintäktsberäkning används Sveriges Kommuner och Landstings prognos per ~~2019-05-03~~ 2019-10-01 över skatteunderlagsutvecklingen. Skatteutbetalningen till kommunerna grundas på den av regeringen årligen fastställda uppräkningsfaktorn för skatteunderlaget. Skillnaderna i skatteunderlagsökning mellan fastställd uppräkningsfaktor, prognos och faktiskt utfall enligt slutlig taxering regleras senare genom så kallade slutavräkningar.

I skatteintäktsberäkningen ingår skatteintäkterna från kommunens eget skatteunderlag inklusive eventuella slutavräkningar. År 2015 övergick kostnadsansvaret för kollektivtrafiken till Region Jämtland Härjedalen varvid en skatteväxling skedde med 35 öre.

Budgeterade skatteintäkter 2020–2022

Mnkr	Prognos 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Skatteintäkter, eget underlag	3 019	3 056	3 145	3 286
Slutavräkning	-26			
SUMMA	2 993	3 056	3 145	3 286

Statsbidrag och utjämning

Syftet med kommunala utjämningsystemet är att skapa likvärdiga förutsättningar för alla kommuner. Utjämningsystemet brukar ses över ungefär vart femte år. Den 1 januari 2014 trädde det senaste i kraft.

Utgjämningsystemet innehåller fem olika delar. Utöver det finns den kommunala fastighetsavgiften.

Statligt finansierad inkomstutjämning

Inkomstutjämning syftar till att utjämna skillnader i skattekraft mellan kommuner. Det innebär att kommuner med en egen skattekraft under 115% av medelskattekraften får kompensation genom ett inkomstutjämningsbidrag. Kommuner med en högre egen skattekraft får betala en avgift.

Östersunds kommun är här bidragstagare, och får mellan 648 mnkr (2020) till 683 mnkr (2022) enligt prognos under kommande år. Delsystemet bekostas till större delen av staten.

Kostnadsutjämning

Kostnadsutjämningen avser att utjämna strukturella kostnadsskillnader mellan kommunerna, dvs behovsskillnader som kommunerna själv inte kan råda över. Kostnadsutjämningen är ett ”nollsummespel” mellan kommunerna. Ingen statlig finansiering sker till denna del.

Delsystemet består av tio delmodeller. För varje modell räknas landets totala s k strukturkostnad ut, vilken sedan mynnar ut i en standardkostnad för respektive kommun. Dvs, en teoretiskt beräknad kostnad som kommunen borde ha med hänsyn till ”sin” struktur utifrån faktorer som t ex demografi, löner, gleshet, byggkostnader etc. Kommunens standardkostnad jämförs sedan med rikets och mellanskillnaden/invånare ersätts eller tas ut avgift för.

Sammantaget anses Östersunds kommun ha gynnsam struktur, dvs den beräknade standardkostnaden är lägre än genomsnittets, och får därför betala en avgift till systemet, kommande år mellan 83 110 till 95 123 mnkr.

Det har under året pågått en översyn av systemet för kostnadsutjämningen. Regeringen har i slutet av augusti 2019 beslutat om en lagrådsremiss angående ett reviderat kostnadsutjämningsystem och föreslår att det införs redan 2020. SCB har presenterat preliminära utfallssiffror för kostnadsutjämningen för kommuner och landsting 2020. Utfallssiffrorna visar att den förväntade effekten av regeringens förslag om att mer resurser fördelas från större städer till glesbygden kommer att förverkligas i och med det nya förslaget till kostnadsutjämning. Regeringen lämnade den 24 september överpropositionen om ändringar i kostnadsutjämningen till riksdagen och beslut kommer preliminärt att fattas i slutet av november.

Regleringsbidrag/-avgift

Vidare ingår en regleringsavgift, alternativt ett regleringsbidrag, för att upprätthålla de fastställda utjämningsnivåerna och för att kunna göra ekonomiska regleringar mellan staten och kommunerna, enligt den s k finansieringsprincipen.

Strukturbidrag

Infördes för att kompensera för att vissa delmodeller (näringslivs- och sysselsättningsbefrämjande åtgärder, svagt befolkningsunderlag samt delar av de tidigare fasta införandetilläggen) togs bort samt för att reglera större bidragsminskningar. Östersund får i denna modell ca 22 mnkr/år.

LSS-utjämning

Utjämningsystemet som infördes 2004 för LSS-verksamheten ligger fortfarande kvar som ett separat system utanför kostnadsutjämnningen. Kommunen har höga kostnader för denna verksamhet och får därför ett stort bidrag, ca 350 mnkr/år enligt senaste prognos.

Statsbidrag för flyktingmottagning

Regeringen beslutade våren 2016 om en preliminär fördelning mellan kommuner och landsting av de aviserade miljarderna utifrån flyktingsituationen. Statsbidraget fördelas dels efter invånarantal och dels efter en fördelningsnyckel som tar hänsyn till asylsökande och nyanlända. Medlen ingår som en del i statsbidrag och utjämning. I Skatte- och bidragsmodellen från Sveriges kommuner och landsting ingår de medel som fördelas enligt invånarantal under rubriken regleringsbidrag/avgift och den del som fördelas enligt flyktingvariabler ligger på raden "Del av välfärdsmiljarder" i tabellen nedan. Den preliminära fördelningen för Östersunds kommun innebär 21 mnkr för året 2019. För 2020 uppgår beloppet till 12 mnkr och from år 2021 ingår de i statsbidrag och utjämning.

Budgeterade statsbidrag o utjämning 2020–2022

Mnkr	Prognos 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Inkomstutjämning	609	648	672	683
Kostnadsutjämning	-102	-110	-127	-122
Regleringsbidrag/avgift	44	67	78	67
Del av välfärdsmiljarder	21	12	0	0
Strukturbidrag	22	22	22	22
Kommunal fastighetsavgift	114	117	117	117
Utjämning LSS	326	350	354	356
SUMMA	1 034	1 106	1 116	1 123

Riktade statsbidrag

Förutom det generella statsbidraget som ingår i utjämningsbidraget finns ett antal riktade/specialdestinerade statsbidrag som budgeteras som intäkt av berörd nämnd.

Ett exempel är det riktade statsbidraget till allmän maxtaxa inom barnomsorg/förskola, vilket inte ingår i utjämningsbidraget. De kommuner som har maxtaxa söker statsbidraget, som skall kompensera för intäktsbortfallet från föräldraavgifter och så hanteras det således som ett specialdestinerat bidrag hos Barn- och utbildningsnämnden. Riktade statsbidrag förekommer främst inom Barn- och utbildningsnämndens och Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområden.

Personalkostnader, inflation och internränta

För kommunsektorn prognostiserar SKL en löneutveckling enligt den s k konjunkturstatistiken på 3,4 % för 2020, 3,4 % för 2021 och 3,5 % för 2022.

Prognos för prisutveckling, mätt i KPI, är på 2,7 % för 2020, 2,6 % för 2021 och 2,6 % för 2022. Index talet KPIF lämpar sig dock bättre än KPI för uppräknings inom kommunala sektorn. Prognos för KPIF är 2,1 % för 2020, 2,0 % för 2021 och 2,0 % för 2022.

Sveriges Kommuner och Landstings rekommendation för internränta 2020 är 1,50 %. Kommunen har beslutat utifrån sin egen upplåningskostnad att kvarstå på 1,92 % även för 2020.

Ekonomiska ramar

Budgetramar

Driftbudgetramar för nämnderna/styrelserna för perioden 2020–2022 utgår från de ekonomiska ramarna 2019 och de verksamhetsförändringar som ingår i gällande flerårsplan. Därutöver kompenseras vanligtvis nämnderna för aktuella demografiska förändringar, löneökningar, prisökningar samt kapitalkostnader. Vissa beskrivs lite närmare i följande framställning. Satsningar och/eller avveckling av verksamhet medför tillskott eller avdrag i nämndernas budgetramar. Driftbudgetramarna 2020 innehåller även effektiviseringskrav, se nedan.

Effektiviserings- och besparingskrav 2020

I budgeten 2020 ingår effektiviserings- och besparingskrav på totalt 103,5 mnkr. Effektiviseringskravet motsvarar ca 2,8 % av nämndernas totala anslag. Det beloppsmässigt största effektiviseringskravet har vård- och omsorgsnämnden. Procentuellt har kommunstyrelsen det största effektiviseringskravet och barn- och utbildningsnämnden det minsta.

Effektiviseringar 2020

Mnkr	Effektiviseringar 2020
Barn- och utbildningsnämnd	13,6
Kommunrevision	0,0
Kommunstyrelse	8,0
KS Gymnasieskola	2,3
Kultur- och fritidsnämnd	5,9
Miljö- och samhällsnämnd	0,9
Räddningstjänstförbundet	0,9
Social- och arbetsmarknadsnämnd	13,9
Teknisk nämnd	3,4
Valnämnd	0,0
Vård- och omsorgsnämnd	54,2
Överförmyndarnämnd	0,4
Totalt	103,5

Nämndernas effektiviseringar har redovisats i respektive nämnds verksamhetsplan, som har beslutats i september/oktober.

Demografiska ramförändringar

I budgetramarna ingick preliminära justeringar för demografiska förändringar 2020–2022. Dessa har senare justerats för Gymnasieskolan, för Barn- och utbildningsnämnden och för Vård- och omsorgsnämnden utifrån den i mars 2019 reviderade befolkningsprognosen.

PO-pålägg, arbetsgivaravgift

I budgetramarna för 2020 ingår ett PO-pålägg på 40,15 %. Därutöver belastas verksamheten med ett påslag på 0,05 % för utfördelning av kommunens premiekostnader för ansvarsförsäkring. Summa pålägg således 40,2 %.

Pensionskostnader

Kommunens pensionskostnader kan sägas bestå av fyra delar; direkta pensionsutbetalningar, utbetalning av intjänad pension till anställda för individuell placering, skuldförändring för kompletterande ålderspension

(för löner överstigande 7,5 basbelopp) samt en finansiell kostnad.

För 2020 budgeteras pensionsutbetalningar med 88,0 mnkr, utbetalning av intjänad pension (avgiftsbestämd ålderspension) 121,7 mnkr, skuldförändringen till 10,6 mnkr och den finansiella kostnaden till 7,3 mnkr. Totalt budgeteras pensionskostnader med 227,6 mnkr inklusive särskild löneskatt. I planen 2021–2022 motsvarande kostnad 248,3 mnkr respektive 255,8 mnkr.

Den budgeterade pensionskostnaden grundas på KPA:s pensionsskultsberäkning och prognos från augusti 2019, samt en bedömning av OPF-KL's (pensionsavtal förtroendevalda) inverkan på pensionskostnaderna och ett antagande av de senaste årens högre utbetalning av pensioner från pensionsförpliktelsen än det som KPA lämnar i sina prognoser. Budgeten innehåller även en minskning med 5,0 mnkr av den avsättning som gjorts i balansräkning för pensionsförpliktelsen.

Kapitalkostnader

Varje nämnd och förvaltning "belastas" i driftbudgeten med kapitalkostnader som består av två *delar* – internränta och avskrivning. Internräntan är oförändrad och för 2020 uppgår den till 1,92 %, som motsvarar kommunens egen finansieringskostnad i årsbokslutet.

Avskrivningen skall motsvara värdeminskningen på inventarier och anläggningar.

Resurstillskott

Utöver tidigare nämnd uppräkningsramar med personalkostnader har sedvanliga tillskott/avdrag för demografi, kapitalkostnader, internränta etc justerat nämndernas ramor.

Uppräkningsramor för övriga kostnader görs för 2020 med 2,1 %. För åren 2021 och 2022 är övriga kostnader i ramorna uppräknade med 2,0 %.

Mnkr	Demografiska förändringar	Övriga resurstillskott/förändring	
Barn- och utbildningsnämnd	5,4	48,9	54,3
Kommunstyrelse		13,2	13,2
KS - Buffert löner		-3,5	-3,5
KS - Central buffert LSS		7,5	7,5
KS-Gymnasieskola	16,4	2,2	18,6
Kultur- och fritidsnämnd		-5,6	-5,6
Miljö- och samhällsnämnd		1,5	1,5
Social- och arbetsmarknadsnämnd		-9,2	-9,2
Teknisk nämnd		-3,3	-3,3
Vård- och omsorgsnämnd	11,7	-2,0	9,7
Jämtlands Räddningstjänstförbund		4,2	4,2
Överförmyndarnämnd		0,3	0,3
Totalt	33,5	54,2	87,7

Tabellen exkluderar Kommunrevision och Valnämnd.

Den totala driftbudgetökningen är netto 79 mnkr. De större resurstillskotten för Vård- och omsorgsnämnden, Gymnasieskola och Barn- och utbildningsnämnden avser demografiska förändringar.

För barn- och utbildningsnämnden avser tillskotten, utöver demografiska förändringar, lägre besparings/effektiviseringskrav från 45 mnkr till 13 mnkr. Dessutom finns för nämnden ett avdrag som avser det årliga tillskottet för skolledare, intendent, barn i behov av särskilt stöd, svenska som andraspråk från 2017.

Till kommunstyrelsens ram har nu lagts in tillskott som avser uppdragen för samisk förvaltningskommun, digitaliseringsprojekt, e-arkiv och egen funktion för scanning.

För miljö- och samhällsnämnden ges tillskott till uppdraget testprojekt.

För tekniska nämnden finns ett avdrag som avser det årliga tillskottet för fastighetsunderhåll. I stället har tillskjutits till investeringsmedel till barn- och utbildningsnämnden för underhåll av skolor och förskolor.

För social- och arbetsmarknadsnämnden ges tillskott till uppdragen om orosanmälningar, samarbete med skola, polis och fritid. Det årliga avdraget föranlett av nedtrappning av tillskott från 2017 för arbetet med placeringar har tagits bort.

Tillskotten för löneökningar 2019 som höjer nivån 2020 utöver personalbudgetuppräknings 2,5 % uppgår till ca 25 mnkr för hela kommunen.

4.7 Östersunds kommuns finansiella förutsättningar

I kommunens årsredovisning analyseras den finansiella ställningen och utvecklingen. I årsbudgeten beskrivs de ekonomiska sambanden på samma sätt som i årsredovisningen. Analysen bygger på fyra perspektiv; resultatet, kapacitet, risk och kontroll. Målsättningen är att identifiera finansiella problem och därigenom utgöra underlag för bedömningen om kommunen lever upp till god ekonomisk hushållning. I analysen i årsredovisningen används 15 olika nyckeltal som är kopplade till de fyra perspektiven. I budgeten har nio av dessa nyckeltal valts.

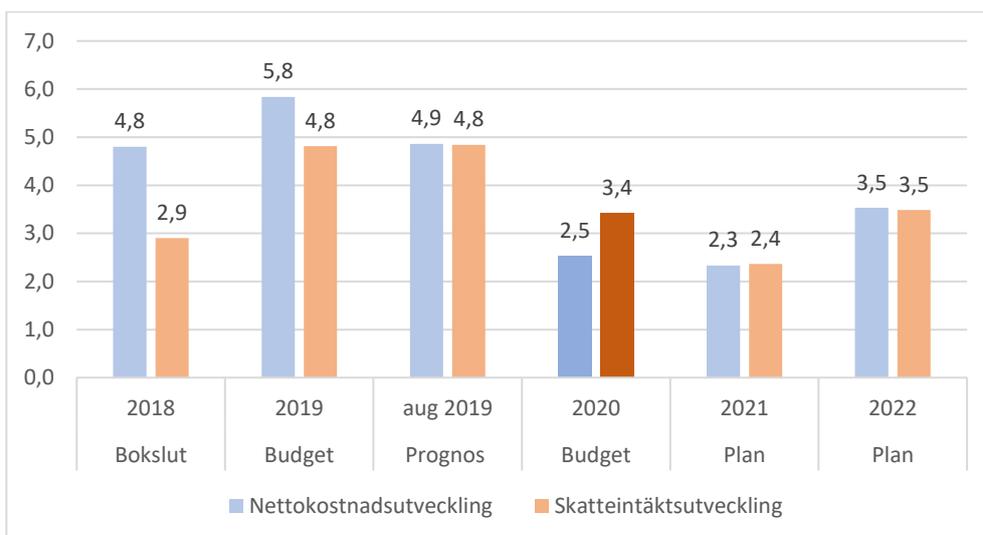
Resultat och kapacitet

Nettokostnadsandel

Driftkostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag visar hur stor del av skatteintäkterna inklusive statsbidrag som går till den löpande verksamheten inklusive finansnetto. Om kommunen skall leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning skall nivån överstiga 98 %.

	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos aug 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Verksamhetens intäkter och kostnader, netto	94,8	95,2	94,5	93,0	93,0	93,5
Avskrivningar	4,7	5,0	5,0	5,3	5,3	5,0
Finansnetto	-0,8	-1,3	-1,5	-0,7	-0,6	-0,7
Driftkostnadsandel	98,7	98,8	98,0	97,7	97,8	97,8

Enligt budget för 2020 beräknas resultatet uppgå till 84,0 mnkr och driftkostnadsandelen uppgå till 97,7 %. Kommunens mål för god ekonomisk hushållning uppnås därmed år 2020. Värt att notera är att de ökade avskrivningskostnaderna medför att utrymmet för verksamhetens kostnader minskar, det vill säga investeringarna tränger successivt ut verksamhet.

Nettoinvesteringar och självfinansieringsgrad

En hög självfinansieringsgrad innebär att kommunen kan finansiera investeringarna utan att låna eller att minska den befintliga likviditeten. En hög självfinansieringsgrad innebär också att finansiella handlingsutrymmet kan bibehållas inför framtiden. 100 % innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar under året.

	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos aug 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Nettoinvesteringar	377	450	328	400	400	400
Finansiering:						
Kassaflöde från egen verksamhet	261	247	302	318	334	334
Självfinansieringsgrad	69%	55%	92%	80%	83%	84%

Enligt budget 2020 uppgår investeringsnivån till högre belopp än vad som kan finansieras med egna medel. I kassaflödesbudgeten har ett antagande gjorts om att genomförandenivån på investeringar är lägre än budgeterad investeringsnivå, utifrån tidigare års erfarenheter. För åren 2020–2021 bedöms ett behov av upplåning med 150 mnkr för respektive åren 2020–2021 och ingen upplåning för 2022. Detta innebär att kommunen kommer att ha en låneskuld på 695 mnkr vid planperiodens slut.

Nettoinvesteringar i relation till avskrivningar

Nyckeltalet visar i vad mån kommunen reinvesterar i den takt som anläggningstillgångarna minskar i värde genom årliga avskrivningar. För att inte urholka kommunens anläggningsskapital bör nettoinvesteringarna i genomsnitt ligga på minst samma nivå som avskrivningarna.

	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos aug 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Nettoinvesteringar	377	450	328	400	400	400
Avskrivningar	180	200	200	222	228	219
Nettoinvesteringar/avskrivningar	210%	225%	164%	180%	176%	183%

Genom den höga investeringsnivån överstiger nettoinvesteringarna avskrivningsnivån.

Finansnetto

Med finansnetto menas skillnaden mellan finansiella kostnader och intäkter. Finansnettot är en viktig post i kommunens resultaträkning. Det extremt låga ränteläget bidrar till att de finansiella kostnaderna under planperioden ligger på en förhållandevis låg nivå. Internbanksverksamheten genererar en positiv effekt på

finansnettot med 20,5 mnkr för 2020.

	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos aug 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Finansnetto	30,8	53,6	61,4	28,1	26,9	29,0

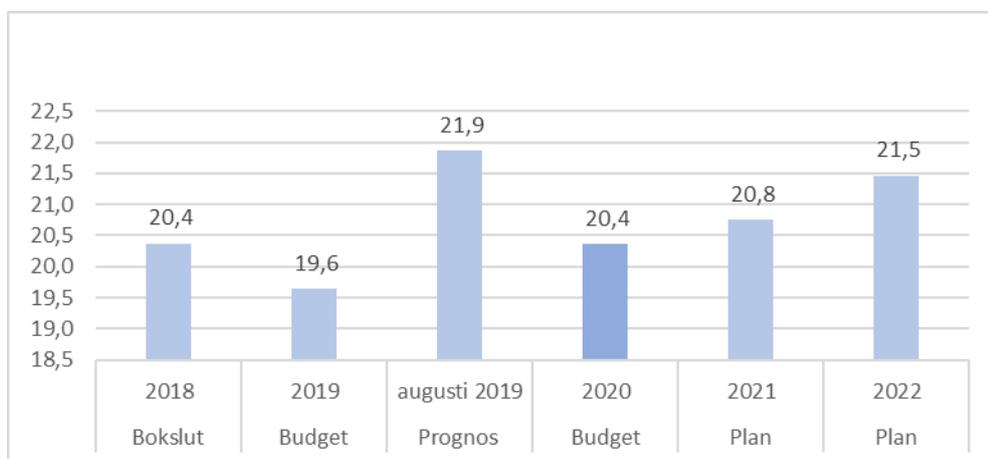
Årets resultat

De senaste tre årens resultat har legat under nivån 2 % av skatter och generella statsbidrag. I prognosen för 2019 ligger resultatet i 2 % nivån. Det budgeterade resultatet för 2020 ligger i nivå med kommunens målsättning för god ekonomisk hushållning. I planen 2021–2022 ligger resultaten också i nivån 2 % av skatter och generella statsbidrag.

	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos aug 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Årets resultat	50,5	35,1	81,2	84,1	85,6	88,0

Soliditet

Soliditeten beskriver den finansiella styrkan på lång sikt. Den anger hur stor del av tillgångarna som är självfinansierade med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har kommunen. Det är den långsiktiga trenden som är mer intressant än enstaka år. Nivån på soliditeten har de senare åren legat på ungefär samma nivå. Soliditeten bibehålls på samma nivå trots den ökade lånefinansieringen av investeringar genom att summan av pensionsförpliktelsens minskning och resultaten uppgår till ungefär samma nivå. Under planperioden 2020–2022 beräknas soliditeten i snitt ligga på 20,9 %.

Årets resultat, soliditet och nettoinvesteringar enligt riktlinje för God ekonomisk hushållning

I kommunens riktlinje för God ekonomisk hushållning har mål för årets resultat, soliditet inklusive pensionsförpliktelsen exklusive in- och utlåning internbank, samt nettoinvesteringarna i förhållande till skatter, utjämning och generella statsbidrag satts för definition av god ekonomisk hushållning i ett finansiellt perspektiv.

	Mått	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Årets resultat enligt GEH	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Soliditet enligt GEH	38,5%	39,4%	39,3%	40,2%
Nettoinvesteringar enligt GEH	10,0%	15,4%	15,4%	18,9%

I budget 2020 samt plan 2021–2022 uppnås målet för årets resultat och soliditet. I plan 2021–2022 uppnås inte målet för nettoinvesteringar.

Långfristiga skulder

Investeringsnivån och de låga resultaten medför behov av upplåning. Låneskulden som 31/12 2018 uppgår till 265 mnkr förväntas vid planperiodens slut ha ökat till 695 mnkr.

Internbankens upplåning uppgår 31/12 2018 till 4 820 mnkr och förväntas öka till 5 700 mnkr under planperioden.

En upplåning, för vidareutlåning till koncernbolagen, pågår i enlighet med beslut i kommunfullmäktige.

Risk och kontroll

Likviditet ur ett riskperspektiv

	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos aug 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Likvida medel (Mnkr)	207	163	298	376	437	358
Likviditetsdagar 1)	17,8	13,1	24,7	30,0	34,2	27,2
Balanslikviditet 2)	48	42	60	66	73	64
Rörelsekapital (Mnkr) 3)	-468	-502	-374	-319	-251	-334

1. Antal dagar som de likvida medlen vid respektive årsskifte räcker för kommunens utbetalningar
2. Med balanslikviditet avses omsättningstillgångar/kortfristiga skulder
3. Med rörelsekapital avses omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder

För att bibehålla en rimlig betalningsberedskap budgeteras under planperioden en upplåning på 300 mnkr.

Kommunen disponerar från och med 2017 en kontokredit på 700 mnkr. Dessutom har för internbanksverksamheten avtal avseende kreditlöften på sammanlagt 900 miljoner kronor tecknats.

Pensionsåtagande

	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos aug 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Avsättningar till pensioner	692	714	720	734	757	787
ansvarsförbindelse	994	950	928	1 004	995	983
Totalt	1 686	1 664	1 648	1 738	1 751	1 769
Finansiella placeringar för pensioner	711	723	783	799	817	837
Summa återlån	975	942	865	939	935	933

Ur ett riskperspektiv är det viktigt att beakta den pensionskund som är redovisad som en ansvarsförbindelse (pensionsförpliktelser äldre än 1998). Kommunen redovisar från och med 2011 en del av pensionsförpliktelser intjänade före 1998 som ansvarsförbindelse. Denna del av avsättningen skall finansieras av enligt fullmäktige placerade pensionsmedel. Pensionsfonden tillsammans med avkastningen ska säkerställa att kommunens utbetalningar avseende pensionsförpliktelser intjänade före 1998 i fast penningvärde inte ska överstiga 2010 års nivå, det vill säga 52,5 mnkr.

Från 2014 har likvida medel uppgående till 172 mnkr avsatts för finansiering av pensionskund upparbetat från och med 1998.

Känslighetsanalys

	Budget 2020
Ränteförändring med 1 % på låneskulden	4,7
Ränteförändring med 1 % påverkar ränteintäkter med	3,4
Löneförändring med 1 % inklusive PO samtlig personal i kommunen	26,6
Bruttokostnadsförändring med 1 %	47,8
Förändrad utdebitering med 1 kr	138,8
Förändring av befolkningen i kommunen, 100 personer	6,5
10 heltidstjänster (30 800 kr/månad) inkl PO	5,2

I ovanstående sammanställning redovisas hur ett antal faktorer påverkar kommunens ekonomi. Där går bland annat att utläsa att varje procents löneökning innebär en kostnad för kommunen på ca 27 mnkr. En procents förändring av kommunens verksamhetskostnader motsvarar ca 48 mnkr. En skattehöjning med 1 krona ger ca 139 mnkr, alltså drygt 14 mnkr per 10-öring. En befolkningsförändring med 100 invånare innebär ca 6 mnkr i ökade eller minskade skatteintäkter och statsbidrag.

Sammanfattande kommentarer

Den finansiella analysens syfte är att identifiera eventuella problem. Följande kan härledas ur den finansiella analysen.

1. Kommunen har under perioden planerade resultat som, enligt beslutad riktlinje, når god ekonomisk hushållning.
2. Kommunens investeringsnivå under redovisad period medför ett behov av ökad upplåning med 300 mnkr. Vid 2022 års utgång beräknas låneskulden ha ökat från 395 till 695 mnkr.
3. Den ökade nyupplåningen tillsammans med ökade avskrivningskostnader medför en ökad finansiell belastning för framtiden.

God ekonomisk hushållning - finansiell målsättning

Kommunen har, i den ekonomiska planeringen, målet att det ekonomiska resultatet ska uppfylla kriteriet för god ekonomisk hushållning.

Finansiellt innebär det för kommunen ett resultat motsvarande 2 % av skatteintäkter och statsbidrag, för närvarande ca 85 mnkr per år. Målbilden har varit att större delen ska kunna användas för egenfinansiering av investeringar utöver avskrivningar. Därutöver bör resultatet ge möjlighet att amortera på lån som kommunen vid investeringstoppar enskilda år har tagit upp/behöver uppta.

Den nu lagda budgeten, inklusive reserv för oförutsedda behov, ligger på ett resultat om 2,0 %.

5 Sammandrag driftbudget/plan 2020–2022

5.1 Driftbudget i sammandrag

Mnkr	Budget 2019	Budget 2020			Plan 2021	Plan 2022
	<i>Kommunbidrag</i>	<i>Kostnader</i>	<i>Intäkter</i>	<i>Kommunbidrag</i>	<i>Kommunbidrag</i>	<i>Kommunbidrag</i>
Barn- och utbildningsnämnd	1 264,8	1 377,9	58,8	1 319,1	1 363,5	1 405,7
Kommunstyrelse	203,5	232,1	15,5	216,6	221,7	226,3
KS Buffert löner	21,3	17,9	0,0	17,9	37,9	57,9
KS Gymnasieskolan	229,9	248,5	0,0	248,5	265,4	274,5
KS LSS-boende	7,5	15,0	0,0	15,0	22,5	22,5
KS Politisk reserv	0,0	12,8	0,0	12,8	12,8	12,8
KS Buffert hyror mm	0,0	15,5	0,0	15,5	15,5	15,5
KS intäktsfinansierad vh	0,0	60,8	60,8	0,0	0,0	0,0
Kultur- och fritidsnämnd	196,8	193,5	1,7	191,8	195,0	198,3
Miljö- och samhällsnämnd	51,5	87,4	35,7	51,7	52,6	53,9
Revision	2,8	2,9	0,0	2,9	2,9	3,0
Räddningstjänstförbund	39,4	43,6	0,0	43,6	44,6	45,6
Social o arbetsmarknadsnämnd	386,9	482,5	104,8	377,7	387,5	397,8
Teknisk nämnd	108,1	123,0	16,5	106,5	112,6	119,0
TN intäkts- och taxefinansierad vh	-4,2	1 305,5	1 310,1	-4,6	-4,6	-4,6
Valnämnd	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	1,2
Vård- och omsorgsnämnd	1 504,8	1 635,6	121,2	1 514,4	1 561,7	1 611,4
Överförmyndarnämnd	13,7	14,1	0,0	14,1	14,4	14,8
Interna poster mellan nämnderna	0,0	-565,0	-565,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	4 026,9	5 303,7	1 160,1	4 143,6	4 306,1	4 455,6

5.1.1 Uppdrag

Mnkr	Uppdrag
Social och arbetsmarknadsnämnd, orosanmälningar	2,4
Social och arbetsmarknadsnämnd, samarbete skola, polis o fritid	0,3
Miljö- och samhällsnämnd, testprojekt	0,25
Kommunstyrelse, samisk förvaltningskommun	1,46
Kommunstyrelse, digitaliseringsprojekt	2,4
Kommunstyrelse, införande av e-arkiv	0,5
Kommunstyrelse, funktion för egen scanning	0,3
Kommunstyrelse, digital service i enlighet med Webbtillgänglighetsdirektiv	0,09
Totalt	7,7

5.2 Exploateringsbudget

Mnkr	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Exploateringsinkomster	41,7	25	41,9
Exploateringsutgifter	-20,6	-21,7	-7
Resultat exploatering	21,1	3,3	34,9

5.3 Investeringsbudget i sammandrag

Mnkr	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
TOTAL BUDGET FÖRDELAS			
Barn- och utbildningsnämnd	8,9	7,9	6,9
Kommunstyrelsen	41,1	37,9	37,6
Kultur- och fritidsnämnd	30,1	85,9	165,9
Miljö- och samhällsnämnd	1,7	1,7	1,7
Socialnämnd	1,2	1,2	1,2
Teknisk nämnd	516,2	482,2	585,2
Vård- och omsorgsnämnd	58,6	40,5	36,0
TOTALT	657,7	657,2	834,4
FINANSIERINGSFORM			
Skattefinansierade investeringar	500,3	527,1	603,3
Lönsamma investeringar	4,9	2,1	2,1
Intäktsfinansierade investeringar	22,8	19,1	3,8
Taxefinansierade investeringar	129,8	109,0	225,3
TOTALT	657,7	657,2	834,4

Belopp i 2020 års nivå. Anslagsnivå framgår av specifikation. Investeringsbudgeten har kompletterats med tillägg för stadiindelning, totalt 16,9 mnkr, dnr 68–2020.

5.3.1 Större investeringsobjekt

Mnkr	Totalt per objekt	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Vattenverk	560	30	50	160
Storsjöskolan	292	10	100	182
Lugnviksskolan	255	35	83	83
Storsjöbadet	229	4	57	153
Palmerantzskolan	100	85	-	-
Stadsmiljöavtalet	66	20	23	15
Brandskydd LSS	60	12	12	12
Ombyggnad förskola Centrala	32	2	21	9
Ombyggnad förskola Odensala	25	11	14	-
Ombyggnad förskola Torvalla	16	2	13	1
Litsbacken	15	5	5	-
Stadieindelning	31	31	-	-
Underhåll skolor och förskolor		10	10	10
Sanering ledningsnät		15	21	21
SOL-boende		12	-	-
LSS-boende		3	12	12
Centralt ägda datorer		17	18	18
Reserv skolinvesteringar underhåll		-	30	-
Ombudgetering Storsjöbadet		15	-	-
Ombudgetering digitalisering		10	-	-
Ombudgetering Solliden		27	-	-
Ombudgetering Minnesgårde		33	-	-
Ombudgetering Stadsmiljöavtal		18	-	-
Ombudgetering LSS-boende		9	-	-

6 Finansiell plan 2020–2022

6.1 Resultatbudget

Tkr	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos aug 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Verksamhetens intäkter	954 289	875 838	880 500	893 093	897 093	901 093
varav intäkter exploatering:		12 500		11 500	10 000	8 500
Intäktsförstärkning					86 550	85 550
Verksamhetens kostnader	-4 593 876	-4 718 430	-4 685 700	-4 777 386	-4 957 899	-5 118 079
Avskrivningar	-179 573	-199 592	-199 600	-221 783	-227 676	-218 859
VERKSAMHETENS NETTO- KOSTNADER	-3 819 160	-4 042 184	-4 004 800	-4 106 076	-4 201 932	-4 350 295
Skatteintäkter	2 901 362	4 023 644	2 990 500	3 055 975	3 145 048	3 286 436
Gen. statsbidrag och utjämning	937 477		1 034 100	1 106 184	1 115 617	1 122 768
SKATTEINTÄKTER OCH GENERELLA STATS BIDRAG	3 838 839	4 023 644	4 024 600	4 162 159	4 260 665	4 409 204
VERKSAMHETENS RESULTAT	19 679	-18 540	19 800	56 083	58 733	58 909
Finans. intäkter, likviditet m m	40 220	47 765	87 700	16 200	18 200	20 200
Finansiella intäkter Internbank		25 500		34 000	32 000	31 000
Finansiell intäkt Jämtkraft						
Finansiella kostnader, lån m m	-9 421	-5 000	-26 300	-4 600	-5 400	-5 400
Finansiella kostnader Internbank		-5 500		-10 250	-7 750	-6 250
Aktieägartillskott Rådhus AB						
Finans kostn, ökn pens.skuld		-9 168		-7 292	-10 149	-10 507
RESULTAT FÖRE EXTRA- ORDINÄRA POSTER	50 478	35 057	81 200	84 141	85 634	87 952
Extraordinära poster	0	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	50 478	35 057	81 200	84 141	85 634	87 952

6.2 Kassaflödesbudget

Tkr	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos aug 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	50 478	35 057	81 200	84 141	85 634	87 952
Justering för av- och nedskrivningar	179 573	199 592	199 600	221 783	227 676	218 859
Justering förändring pensionsavsättning	17 061	14 349	27 100	14 349	22 698	29 972
Just för övr ej rörelsek.påverk. poster	-3 655	-2 272	-2 000	-2 272	-2 484	-2 504
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	<i>243 457</i>	<i>246 726</i>	<i>305 900</i>	<i>318 001</i>	<i>333 524</i>	<i>334 279</i>
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-1 321		-9 100			
Ökning /minskning förråd	-265					
Förändring exploateringstillgångar	-19 806		-23 700			
Ökning/minskning kortfristiga skulder	39 108		29 000			
Utbetalning pensionsskuld						
<i>Kassaflöde från löpande verksamh</i>	<i>261 173</i>	<i>246 726</i>	<i>302 100</i>	<i>318 001</i>	<i>333 524</i>	<i>334 279</i>
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Nettoinvesteringar	-369 169	-450 060	-328 200	-400 000	-400 000	-400 000
Försäljn av mat. anlägg.n.tillgångar	539		2 000			
Invest. i immateriella anlägg.n.tillgångar						
Invest. i finans. anlägg.n.tillgångar	-29 836	-12 000	-20 000	-16 000	-18 000	-20 000
Försäljn av finans anlägg.n.tillgångar	425		0			
Investeringar i exploateringstillgångar		-17 950		-17 950	-34 300	-18 800
Försäljning av exploateringstillgångar		43 981		43 981	29 900	25 900
<i>Kassaflöde från invest.verksamh.</i>	<i>-398 041</i>	<i>-436 029</i>	<i>-346 200</i>	<i>-389 969</i>	<i>-422 400</i>	<i>-412 900</i>
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Upptagna lån Internbank		700 000	80 000	650 000	150 000	0
<i>Varav kommunen</i>		<i>200 000</i>		<i>150 000</i>	<i>150 000</i>	<i>0</i>
Amortering internbank	-180 000					
<i>Varav kommunen</i>	<i>-30 000</i>					
Nyupptagna lån intäktsfinans verks						
Ökning av långfristiga fordringar		-500 000		-500 000		
Investeringsbidrag	6 323		4 300			
Minskning av långfristiga fordringar	155 079	79	50 400	79	79	79
<i>Kassaflöde från finans.verks.h</i>	<i>-18 598</i>	<i>200 079</i>	<i>134 700</i>	<i>150 079</i>	<i>150 079</i>	<i>79</i>
ÅRETS KASSAFLÖDE	-155 466	10 776	90 600	78 111	61 203	-78 542
Likvida medel vid årets början	362 408	152 500	206 942	297 542	375 653	436 856
Likvida medel vid årets slut	206 942	163 276	297 542	375 653	436 856	358 314

6.3 Balansbudget

Tkr	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos augusti 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
TILLGÅNGAR						
<u>Anläggningstillgångar</u>						
Immateriella anläggningstillgångar	60	400	100	100	100	100
Mark, byggnader, anläggningar	2 786 866	3 072 621	2 902 600	3 062 995	3 218 087	3 381 114
Maskiner och inventarier	203 365	227 947	216 300	234 122	251 354	269 468
Aktier och andelar	645 785	638 400	645 800	645 800	645 800	645 800
Pensionsmedelsförvaltning	710 633	722 500	782 600	798 600	816 600	836 600
Långfristig fordran	2 303	7 221	1 900	1 821	1 742	1 663
Utlåning Internbank	4 555 000	5 055 000	4 505 000	5 005 000	5 005 000	5 005 000
Summa anläggningstillgångar	8 904 012	9 724 089	9 054 300	9 748 438	9 938 683	10 139 745
<u>Omsättningstillgångar</u>						
Exploateringstillgångar	16 512	-11 559	40 200	16 441	23 325	18 729
Förråd m.m.	1 480	1 200	1 400	1 400	1 400	1 400
Kortfristiga fordringar	207 414	213 800	216 500	216 500	216 500	216 500
Kassa och bank	206 941	163 276	297 500	375 611	436 814	358 272
Summa omsättningstillgångar	432 347	366 717	555 600	609 952	678 039	594 901
SUMMA TILLGÅNGAR	9 336 359	10 090 806	9 609 900	10 358 390	10 616 722	10 734 646
SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL						
Eget kapital	2 895 915	2 932 457	3 029 100	3 113 241	3 198 875	3 286 827
därav årets resultat	50 478	35 057	81 200	84 141	85 634	87 952
Avsättning för pensioner	692 401	714 049	719 500	733 849	756 547	786 519
Övriga avsättningar	14 447	15 500	14 400	14 400	14 400	14 400
Lån intäktsfinansierad verksamhet						
Upplåning Internbank	4 820 000	5 550 000	4 900 000	5 550 000	5 700 000	5 700 000
-varav kommunens lån	265 000	495 000	395 000	545 000	695 000	695 000
Investeringsbidrag	13 543	10 000	17 800	17 800	17 800	17 800
Kortfristiga skulder	900 053	868 800	929 100	929 100	929 100	929 100
SUMMA SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL	9 336 359	10 090 806	9 609 900	10 358 390	10 616 722	10 734 646
Soliditet inkl pensionsskuld fr o m 1998	31,0%	29,1%	31,5%	30,1%	30,1%	30,6%
Soliditet inkl pensionsskuld fr o m 1998 och ansvarsförbindelse	20,4%	19,6%	21,9%	20,4%	20,8%	21,5%
Ansvarsförbindelse pensioner	993 700	950 300	928 200	1 003 749	994 788	982 936

7 Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges beslut

KF 2019-06-20 §123, 2019-11-21 §229, 2019-12-19 §249, 2020-03-

Kommunfullmäktige fastställer mål och budget 2020 med flerårsplan 2021–2022.

Utdebiteringen för Östersunds kommun 2020 har fastställts till 22:02 för varje skattekrona.

Resultat-, kassaflödes- och balansbudget för år 2020 antas.

Kommunövergripande mål med tillhörande uppdrag och kvalitetsindikatorer fastställs

Driftbudget för 2020 fastställs i enlighet med förslag från strategiska seminarier till kommunstyrelsens beslut. Budget fastställs med ett kommunbidrag per nämnd/styrelse för anslagsfinansierad verksamhet respektive resultatkrav för intäktsfinansierad verksamhet

Ekonomisk flerårsplan för 2021–2022 antas.

Kommunstyrelsen bemyndigas att, inom avsatt lönereserv på 18 miljoner kronor för år 2020, fördela nödvändigt löneökningstrymme till berörda nämnder när löneökningens behovet för 2020 fastställts.

För att möta osäkerheter kring möjlig utbyggnadstakt för nya LSS-boenden finns i budget avsatt 15 miljoner kronor som central buffert för 2020. I planen för 2021 och 2022 har avsättning gjorts med 15 miljoner kronor respektive år och hela avsättningen har placerats hos kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen får i uppdrag att inom avsatt buffert besluta om tilläggsbudgetering till Vård- och omsorgsnämnden efter det nämnden redovisat slutliga kalkyler.

Årets resultat för VA- och renhållningsverksamheterna förs till respektive kollektivs eget kapital. För övriga nämnder/ styrelser förs årets resultat till kommunens eget kapital.

Investeringsbudget 2020-2022 fastställs i enlighet med förslag, med en investeringsram per nämnd/styrelse. Anslagsnivå framgår av ”Specifikation till investeringsbudget”.

För investeringar som i budgeten klassificerats som lönsamma skall kommunstyrelsen pröva slutlig lönsamhetskalkyl och därefter bevilja igångsättningstillstånd före investeringens början.

Upplåningsbehovet via kommunens internbank fastställs till 650 miljoner kr för 2020. Av dessa beräknas utlåning ske med 500 miljoner kr till Östersundshem AB.

De av nämndernas och styrelsernas beslutade verksamhetsplaner fastställs.

Kommunledningsförvaltningen får i uppdrag att slutligt utforma av kommunens budgetdokument 2020 samt flerårsplan 2021–2022 efter det att layoutmässig översyn med hänsyn till fullmäktiges budgetbeslut.